Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 240 (20. 208) • 1988 йил 19 октябрь • чоршанба Баҳоси 3 тийин.

● **АЗИЗ ПАХТАКОРЛАР:** Сизларнинг машаққатли меҳнатингиз билан яратилган «оқ олтин» ҳосилининг бир қисми ҳали далада. Уни тез ва соз териб олиш учун мавжуд имкониятларни ишга солайлик!

● **ДАЛА ГВАРДИЯЧИЛАРИ:** Ҳосил сифатини бузмаган ҳолда қисқа вақтда саранжомлаб олишни таъминлаш Сизларнинг тажрибангиз, маҳоратингизга боғлиқ. Барча терим техникасининг далага тўла олиб чиқилиши ва юксак унум билан ишлашига эришинг!

● **ТЕРИМЧИ ВА ҲАШАРЧИЛАР:** Яхши ният билан этак боғлаб далага чиққан ҳар бир киши ғайрат билан ишласа пахта тайёрлаш суръати ошиб, хирмонларимизнинг тезроқ юксалиши таъминланади.

● **САВДО, МЕДИЦИНА, МАИШИЙ ХИЗМАТ ХОДИМЛАРИ:** Бугун Сизларнинг ўрнингиз — ҳосил тақдири ҳал бўлаётган пахтазордадир! Дала меҳнаткашларига мададкор бўлинг!

БРАЗИЛИЯ ПРЕЗИДЕНТИ МОСКВАГА КЕЛДИ

СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан Бразилия Федератив Республикасининг президенти Жозе Сарней 17 октябрь куни расмий визит билан Москвага келди.

Внуково аэродромида Ж. Сарней ва унинг рафиқасини КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Лукьянов рафиқаси билан, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

* * *

Катта Кремль саройининг Георгий залида бразилиялик меҳмонни кутиб олиш маросими бўлди.

Ж. Сарней ва унинг рафиқасини КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачев рафиқаси билан самимий саломлашиб кутиб олдилар.

Кутиб олиш маросимидан кейин М. С. Горбачев билан Ж. Сарней ўртасида қисқача суҳбат бўлиб ўтди.

Кечқурун Ж. Сарней ва унинг рафиқаси Кремлнинг Съездлар саройидаги спектаклни норасмий тарзда томоша қилдилар. Улар Л. Минкуснинг «Дон Кихот» балетини кўрдилар.

А. И. Лукьянов рафиқаси билан, бошқа расмий кишилар ҳукумат ложасида меҳмонлар билан бўлдилар.

(ТАСС).

М. С. Горбачев билан Ж. Сарней Кремлда сайр қилдилар

Катта Кремль саройининг Георгий залидаги учрашув тантанали маросими тугагач, М. С. Горбачев рафиқаси билан ва Жозе Сарней рафиқаси билан 17 октябрь кечқурун Москва Кремлида салкам бир соат сайр қилиб юрдилар. Улар СССР Олий Советининг биносини, шунингдек шох-қўнғироқни ва шох-тўпни, буюк Иван қўнғироқхонасини, Кремлнинг диққатга сазовор бошқа жойларини кўздан кечирдилар, Успенский соборида бўлдилар.

Кремлнинг собор майдонида икки мамлакат раҳбарларини врачлар Бутуниттифоқ съездининг ҳозиргина биринчи иш кунини тугаллаган делегатлари табриклаб кутиб олдилар.

М. С. Горбачев. Салом, делегат ўртоқлар, биз сизларнинг ҳузурингизга боряпмиз. (Жонланиш).

Овоз. Сизлар билан кўришганимиздан хурсандмиз.

М. С. Горбачев. Меҳмонимиз — Бразилия президенти Сарней жаноблари ва унинг рафиқасини сизга таништирмоқчиман.

Ж. Сарней. Мен сизлар орқали бутун совет халқи билан саломлашмоқчиман.

Овозлар. Раҳмат.

Ж. Сарней. Бутун жаҳонга машҳур бўлган, тинчлик йўлида жуда кўп иш қилаётган Горбачев жаноблари билан бу ерда бирга бўлишни ўзимиз учун катта бахт, деб биламиз.

Михаил Сергеевич кулиб, бундай деди: ҳозир бизда бундай сўзларни айтиш одат эмас. (Жонланиш). Бизда ҳозир ўз-ўзини танқид кўпроқ расм бўлган. Аммо меҳмон хоҳлаганини гапириши мумкин. Съезд сизларга ёқяптими, ўртоқлар?

Овоз: Ҳа. Съезд ишчан, мазмунли ўтяпти.

Овоз. Уни аллақачон ўтказиш керак эди, бизнинг фикрлашиб оладиган масалаларимиз кўп.

М. С. Горбачев. Демак, моҳиятли гаплар бўлаётган эканда? Булар — врачлар, Сарней жаноблари. Москвада врачларнинг съезди бошланди, унда бутун мамлакатдан келган врачлар иштирок этмоқдалар.

Биз президент жаноблари билан актив хат ёзишиб турар эдик. Бир-биримизни фақат бугун, бир неча дақиқа муқаддамгина кўрдик. Мен сизга айтсам, ёзишма бир-биримизни тасаввур этишга, бир-биримизнинг ҳам ички, ҳам ташқи сиёсатимизни тасаввур этишга ёрдам берди. Сарней жаноблари ҳозирги Бразилияда турмушнинг барча соҳаларида рўй бераётган бугунги тараққиётнинг тимсоли эканлиги туфайли мен президент жанобларини ва унинг рафиқасини сизларнинг ҳузурингизда табрикламоқчиман. Сизни Бразилия конституцияси қабул этилиши билан гражданларимиз билан бирга табриклайман. Бразилия — буюк мамлакат, буюк халқ. Биз сизларга янги-янги зафарлар тилаймиз. Қолган гапларни врачларнинг иштирокисиз гаплашиб оламиз. (Кулги).

Ж. Сарней. Биз Бразилия билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларда янги чегаралар очаётганимизни чуқур сезиб турибман. Халқлар ўртасидаги масофа баъзан яқинлашиш учун ўзига хос қизиқиш туғдиради. Биз коинотга шитоб билан учиб бораётган ва ер деб аталган битта кеманинг пассажирларимиз.

М. С. Горбачев. Бизнинг олдимизда шунчаки президент эмас, айни вақтда Бразилиянинг таниқли ёзувчиларидан бири тургани дарҳол сезиляпти. (Жонланиш).

Ж. Сарней. Мен сизларга бразил халқининг дўстлик туйғуларини келтирдим.

М. С. Горбачев. Қўлингизни беринг Сарней жаноблари.

Ж. Сарней. Айни мана шу дўстлик ҳис-туйғуларини мен президентингиз Горбачев жаноблари ҳозирлигида сизларга қолдирмоқчиман.

М. С. Горбачев. Омон бўлинглар ўртоқлар.

Ж. Сарней. Хайр.

М. С. Горбачев. Мана шу — Собор майдони.

Ж. Сарней. Нақадар гўзал, кенглик ҳисси ва тарих туйғуси сезилиб турибди. Мен Бразилияда доимо миллатлар камида уч зотга муҳтождирлар, деб айтаман: ўтмиш ҳақида гапириш учун тарихчилар, ҳозирги кун ҳақида гапириш учун биз сиёсатчилар ва келажак ҳақида ўйлаб, орзу қилиш учун шоирлар керак.

М. С. Горбачев. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми, ҳукумат шу ерда ишлайди. Бу ер — мамлакатнинг сиёсий маркази. Шу сабабли: «Кремлдагилар нима деб ўйлашяпти» дейишганда, тўғри айтишади. (Жонланиш, кулги).

Ж. Сарней. Горбачев жаноблари, бу сайл учун кўпдан-кўп раҳмат. Биз тарих нафасини ва ҳозирги кун қудратини ҳис этдик. Бу — жуда яхши бўлди. Биз СССРга визитни жуда муҳим, деб ҳисоблаётганимизни шу мавриддан фойдаланиб айтиб ўтмоқчиман. Биз ҳатто Совет Иттифоқига визит тўғрисида махсус медаль чиқариш тўғрисида кўрсатма бердик. Мен Совет Иттифоқи ва Бразилия герблари тасвирланган шу медални сизга топширмоқчиман.

М. С. Горбачев. Бу — жуда қизиқарли ғоя ва қизиқарли тасвир. Ташаккур, президент жаноблари.

(ТАСС).

КОМИССИЯ МАЖЛИСИ

17 октябрь куни КПСС Марказий Комитетида М. С. Горбачев раислигида сиёсий системани ислоҳ қилиш билан боғлиқ бўлган таклифларни тайёрлаш учун КПСС Марказий Комитетининг 1988 йил июль Пленуми тузган комиссиянинг мажлиси бўлди. Комиссия СССР Конституциясига ва СССР халқ депутатларини сайлаш тўғрисидаги қонунга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги қонун лойиҳаларини кўриб чиқди. Қонун лойиҳалари устидаги иш қандай бораётганлиги ҳақида СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Лукьянов ахборот берди. У комиссия аъзоларининг мазкур ҳужжатлар устидаги ишнинг аввалги босқичларида айтган мулоҳазалари ва таклифларини кўриб чиқишга алоҳида эътибор берди.

Мажлисда ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари В. И. Мироненко, СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари В. В. Карпов, КПСС Краснодар ўлка комитетининг биринчи секретари И. К. Полозков, СССР Халқ контроли комитетининг раиси С. И. Манякин, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитетининг раиси Б. К. Пуго, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари Ю. Ф. Соловьев, Украина Компартияси Львов область комитетининг биринчи секретари Я. П. Погребняк, «Известия» газетасининг бош редактори И. Д. Лаптев, 1-«Мосстрой» трести комплекс бригадасининг бошлиғи В. А. Затворницкий, Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А.-Р. Х. Везиров, СССР Фанлар академиясининг вице-президенти Е. П. Велихов, СССР Фанлар академиясининг президенти Г. И. Марчук, Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари С. Г. Арутюнян, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Е. Е. Соколов, «Кировский завод» ишлаб чиқариш бирлашмаси конструкторлик бюросининг бош конструктори Н. С. Попов сўзга чиқдилар.

Муҳокамани М. С. Горбачев якунлади.

Комиссия тақдим этилган қонун лойиҳаларини кўриб чиқиб, улар КПСС XIX Бутуниттифоқ конференциясининг қарорларига мувофиқ эканини, сиёсий система ислоҳотини амалда рўёбга чиқариш ва жамиятдаги демократиялаш жараёнларини янада ривожлантириш учун имконият яратиб беришини қайд этди. Комиссия қонун лойиҳалари тўлдирилиб, охирига етказилгач, уларни умумхалқ муҳокамаси учун яқин кунларда эълон қилиш керак, деган фикрни билдирди.

(ТАСС).

ТАСС ахбороти

18 октябрь куни Москва вақти билан соат 6 дан 40 минут ўтганда Совет Иттифоқида Семипалатинск районы полигонида 20 килотоннагача қувватга эга бўлган ер ости ядро портлатиши ўтказилди.

Синов районы ва полигон ташқарисидаги радиацион вазият нормал ҳолатдадир.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Владимир Иванович **Шимко** бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан уни СССР радио саноати министри вазифасидан озод қилди.

БУТУН КУЧ—ҲОСИЛНИ ТЕЗ ВА СОЗ ТЕРИБ ОЛИШГА

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 18 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани: Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани: Мавсум бошидан
Хоразм	0,96	98,07	0,71	58,78
Тошкент	0,72	97,79	0,66	102,64
Қашқадарё	1,48	88,73	1,15	76,36
Бухоро	2,21	87,83	1,83	69,18
ҚҚАССР	1,41	83,06	1,32	81,87
Сирдарё	1,48	80,67	1,55	90,17
Сурхондарё	1,58	78,94	1,26	91,93
Фарғона	1,62	77,75	0,61	37,31
Наманган	1,19	76,52	0,79	53,61
Андижон	0,96	61,02	0,33	24,97
Самарқанд	2,07	60,16	2,35	53,58
Республика бўйича:	1,45	79,66	1,18	68,69
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Сурхондарё	1,79	89,77	2,20	152,14
Қашқадарё	2,23	81,33	3,67	118,32
Наманган	0,58	81,28	—	—
Самарқанд	3,09	63,59	2,70	29,33
Бухоро	0,26	10,44	0,70	0,70
Республика бўйича:	1,85	82,83	2,69	134,70

Самарқанд пахта тозалаш заводи коллективи янги ҳосилдан олинган дастлабки тола туркумини Москва области тўқимачиларига юборди. Йил охиригача корхонада 5 минг тонна маҳсулот қайта ишланади ва маҳсулотнинг 70 проценти экспортга жўнатилади. Суратда: «Эталон» ишлаб чиқариш бирлашмаси назоратчилар бригадаси бошлиғи Қутфиддин Файзиев (чапда) билан тайёр маҳсулотлар бўлими бошлиғи Шота Месхидзе иш устида.

Р. Ғафуров фотоси (ЎзТАГ).

● Тошкент области деҳқонлари уруғлик пахта тайёрлаш планини бажардилар. Ҳозиргача областнинг уруғчилик хўжаликлари 21 минг 900 тонна уруғлик пахта тайёрлашди. Об-ҳавонинг қулай келганлиги, пахтакорларнинг фидокорона меҳнати бунга имкон берди. Бу борада Бекобод, Пискент, Чиноз, Оққўрғон, Бўка районларининг хўжаликлари яхши натижага эришдилар.

● Областнинг Оққўрғон райони пахтакорлари куни-кеча ғалаба рапортига имзо чекдилар. Улар мавжуд 19422 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан сифатли хом ашё олдилар.

Маррага етганлар

Давлат қабул пунктларига 52 минг 600 тоннадан зиёд дурдона топширилди. Районда йиллик планни қисқа муддатларда бажаришда механик-ҳайдовчиларнинг ҳиссаси катта бўлди. Ҳосилнинг 85 проценти «зангори кема»лар бункеридан тўкилди. Мавжуд 380 машинанинг ҳар бири билан 110 тоннадан пахта териб олинди. С. Сегизбоев номли совхоз, Ҳамид Олимжон номли, Охунбобоев номли, «Партия XXII съезди», «Ленинизм» колхозлари бу ғалабага муносиб улуш қўшдилар.

● Хоразм областининг Гурлан райони заршунослари зафар маррасини эгалладилар. Улар она-Ватанга 34 минг 150 тонна «оқ олтин» топширдилар. Етиштирилган ҳосилнинг асосий қисми юқори сортларга сотилди. Район хўжаликларида кўплаб оилавий пудрат звенолари ташкил этилганлиги йиллик планнинг барвақт бажарилишига имкон берди. Зеро оилавий звеноларнинг анчаси ҳосилдорликда юқори кўрсаткичларга эришди.

● Бувайда райони заршунослари Фарғона областида биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекдилар. Она-Ватан хирмонига 42 минг 20 тоннадан зиёд дурдона етказиб берилди. Хом ашёнинг анчагина қисми юқори сортларга қабул қилинди. Райондаги Карл Маркс номли колхоз бу ғалабага муносиб улуш қўшди. Коллектив 1465 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 31 центнердан ҳосил кўтарди. Давлатга жами 5 минг тонна уруғлик пахта етказиб берилди. «Ленинобод» колхозида эса ҳосилдорлик 31,3 центнерни ташкил этди.

• Кундалик маълумотлар изидан

ҚОЛОҚЛИК САБАБИ НИМАДА?

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ СТАТИСТИКА КОМИТЕТИ ХАБАР ҚИЛАДИ:

17 октябрга қадар республикамизда 4 миллион 105 803 тонна «оқ олтин» тайёрланди. Шунинг 2 миллион 92819 тоннаси агрегатлар бункеридан тўкилди. Жами тайёрланган пахтанинг 404891 тоннаси ингичка толали пахтадир. Ипак пахтанинг 240263 тоннаси машиналар ёрдамида терилиб, бу борадаги план 132,01 процент қилиб адо этилди.

Республикамиз пахтазорларида улкан хирмон учун кураш якунловчи босқичга кирди. Лекин ҳали далаларда пахта кўп. Кўплаб фидокорлар унинг мисқолини нобуд қилмай ҳаммасини қисқа фурсатда йиғиштириб олиш учун йиғим-теримни жадал давом эттирмоқдалар.

Ҳаракатда—баракат, дейди доно халқимиз. Дарҳақиқат, омилкорлик билан иш юритиб, йиғим-терим конвейерининг бир маромда пишиқ-пухта, самарали ишлаши таъминланган жойларда аллақачон давлат планларигина эмас, балки социалистик мажбуриятлар ҳам бажариб қўйилди. Редакциямизга пахта тайёрлаш планини бажарган хўжаликлар, районлардан келаётган рапортлар оқими тобора кўпайиб бормоқда. Кейинги икки кунда бешта район — Бувайда, Чиноз, Янгийўл, Яккабоғ, Китоб районларидан хушхабар олинди. Бундай пешқадамлар, айниқса, пойтахт Тошкент областида кўпчиликни ташкил этади. Уларнинг ғайрат-шижоатлари туфайли область заршунослари ғалаба рапортига бугун имзо чекиш арафасида. Белгиланган марранинг барвақт эгалланишида дала гвардиячиларининг муносиб ҳиссаси бор. Улар пайкалларда зарбдорчасига ишлаб, машиналар қудратини яна бир карра намойиш этдилар.

Хоразмлик пахтакорлар ҳам зафар марраси остонасида туришибди. Қашқадарё, Бухоро областлари ва Қорақалпоғистон автоном республикаси деҳқонлари йилни муваффақиятли якунлаб партия, халқ олдида берган ваъдаларини тез орада бажариш учун суръатни бўшаштирмасликка ҳаракат қилишмоқда ва бунга эришишмоқда.

Мўл ва эртаки ҳосил етиштириш ҳамда уни қисқа муддатларда йиғиб-териб олиш учун анча йиллардан бери об-ҳаво бу йилгидек қулай келмаганлиги ҳақида жуда кўп гапирилди.

Дарҳақиқат шундай. Афсуски жойларда шундай қулай шароитдан оқилона фойдаланилмади. Ҳосил эрта етилганлигига қарамай, йиғим-терим мавсумига тайёргарлик ўз ҳолига ташлаб қўйилди. Айниқса, машина теримига ҳозирлик эътибордан четда қолди.

Фарғона водийси областларида йиғим-теримни механизациялаш даражаси пастлиги ҳақида турли давраларда кўп гапириляпти. Аммо амалий ишда ҳануз ўзгариш сезилмаётир. Фарғона, Наманган, Андижон областларида сўнгги йилларда планларнинг бажарилмаслиги, энг қулай мавсумда ҳам сусткашликка йўл қўйилаётганининг бош сабаби ҳам механизация кучига етарли баҳо берилмаётганида эмасмикан? Масалан, Фарғона областида машина терими плани ҳозиргача 37 процент, Андижон областида эса атиги 25 процент бажарилди, холос. Шунга қарамай, кунлик ўсиш бир процентга ҳам етмаяпти. Натижада учала область пахта тайёрлашда қолоқлар сафида боришаётир.

Илғор районлар, областлар умумий хирмоннинг тезроқ юксалишида асосий роль ўйнаётган бўлсалар, сусткашлик кўрсатаётганлар ўз навбатида ўзларининг ҳам, областнинг ҳам, қолаверса республиканинг илдам одимига тушов бўлишмоқда. Айримлар илгари юз берган қолоқликни таҳлил этиш, камчилик ва нуқсонларни оператив тугаллаб, юқори суръатни таъминлаш ўрнига турли хил «объектив» сабабларни ҳануз рўкач қилиш билан овора бўлишмоқда. Агар шундай бўлмаса, Чуст, Косонсой, Жалолқудуқ, Марҳамат, Қува, Олтиариқ районларида жиддий ўзгариш ясаларди. Ваҳолонки ўтган ҳафтада об-ҳаво теримни тезлатиш учун асосан қулай келди.

Ўтган ҳафтада берилган шундай материалда Жалолқудуқ районида машина терими оқсаётгани танқид қилинган эди. Аммо район партия, совет, хўжалик органлари, хўжаликларнинг раҳбар ва мутахассислари бунга парво ҳам қилишмади. Аксинча етти кунда машина терими планининг атиги 1,79 проценти миқдорида пахта тайёрланди. Марҳаматлик механизаторлар ҳам бу борада қўшниларидан «ўрнак» олишяпти. Улар бир ҳафтада 1,11 процент ўсишга эришиб, «рекорд» қўйишди.

Самарқанд области деҳқонлари бу йил 571 минг тонна пахта тайёрлашга аҳд қилишган. Миришкор пахтакорлар ва мутахассислар даладаги ҳосил зиммага олинган топшириқни бажаришга етади, дейишмоқда. Аммо суръат қониқарли эмас. Областда ҳозиргача йиллик план 60 процентдан ошди. Ҳали биринчи терим ўтказилмаган майдонлар бор. Баъзи жойларда ҳосил кечроқ етилганлиги туфайли дефолиация кечроқ ўтказилди, ҳарорат етишмаслиги оқибатида барг яхши тўкилмай кўплаб майдонларда такрор дефолиация ўтказилди. Ҳозир барглар тўла тушиб, машиналар учун кенг иш фронти очиляпти.

КИМ НЕЧАНЧИ ЎРИНДА?

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 17 октябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун — мавсум бошидан буён тайёрланган пахта; учинчи устун — шу жумладан машинада терилган пахта.

ХОРАЗМ ОБЛАСТИ

Хонқа	104,54	93,33
Янгиариқ	100,92	72,54
Гурлан	100,02	65,19
Урганч	98,15	75,04
Хазорасп	96,92	24,21
Хива	95,29	20,84
Боғот	94,26	41,09
Қўшкўпир	93,21	57,82
Шовот	91,21	48,04

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ

Ўрта Чирчиқ	109,01	123,75
Коммунистик	103,98	118,40
Янгийўл	100,96	87,70
Чиноз	100,14	92,22
Оққўрғон	99,05	108,70
Бўка	97,25	111,21
Пискент	94,48	87,58
Ғалаба	91,03	108,74
Бекобод	89,16	80,23

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ

Қамаши	105,45	85,53
Китоб	100,19	64,22
Яккабоғ	100,17	65,10
Ғузор	94,98	57,02
Косон	94,21	105,47
Қарши	93,87	104,07
Муборак	88,67	86,63
Чироқчи	87,63	44,24
Шаҳрисабз	87,27	43,77
Ульянов	79,48	74,75
Нишон	77,03	88,79
Усмон Юсупов	64,96	60,37

БУХОРО ОБЛАСТИ

Свердлов	96,55	81,51
Қоракўл	92,09	78,17
Шофиркон	90,79	47,27
Ғиждувон	86,95	57,96
Ромитан	84,26	65,99
Бухоро	79,97	65,23
Когон	75,44	102,70
Вобкент	68,08	50,00

ҚҚАССР

Амударё	90,50	90,33
Чимбой	89,72	86,56
Қораўзак	86,37	103,01
Тўрткўл	85,07	73,07
Беруний	83,96	74,96
Кегайли	80,79	92,45
Элликқалъа	80,43	70,04
Қўнғирот	76,01	78,66
Хўжайли	74,44	80,85
Шуманай	71,24	74,27
Ленинобод	62,21	65,59

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ

Жиззах	103,64	90,12
Зомин	95,71	98,76
Пахтакор	91,15	106,23
Ворошилов	89,92	105,61
Октябрь	84,33	100,15
Ховос	80,09	89,84
Сирдарё	80,07	92,53
Дўстлик	78,95	90,69
Янгиер	78,00	86,27
Мирзачўл	77,08	91,83
Боёвут	77,01	84,11
Ильич	74,61	90,76
Арнасой	69,23	77,01
Гулистон	67,97	78,13
Оқолтин	56,69	62,09

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ

Шеробод	89,13	119,24
Ленин йўли	85,52	105,47
Бойсун	79,11	119,66
Термиз	77,93	69,35
Олтинсой	76,76	75,11
Ангор	75,65	64,27
Қумқўрғон	75,40	89,77
Сариосиё	74,96	69,16
Денов	74,77	77,36
Гагарин	73,25	97,17
Шўрчи	73,13	82,37
Жарқўрғон	70,00	68,07

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ

Бувайда	98,32	35,52
Ленинград	88,00	18,15
Ўзбекистон	87,30	64,77
Фрунзе	86,68	80,63
Киров	78,75	40,84
Тошлоқ	76,27	20,14
Риштон	75,85	56,16
Бағдод	71,18	25,41
Фарғона	67,62	21,22
Охунбобоев	64,26	25,33
Қува	63,23	18,68
Олтиариқ	61,46	26,52

НАМАНГАН ОБЛАСТИ

Наманган	92,29	28,47
Тўрақўрғон	86,17	16,43
Уйчи	82,68	25,32
Учқўрғон	77,50	71,96
Янгиқўрғон	77,20	32,95
Поп	76,34	54,99
Задарё	75,45	65,49
Чуст	57,38	33,19
Косонсой	48,50	49,09

АНДИЖОН ОБЛАСТИ

Балиқчи	79,41	36,84
Москва	74,11	25,68
Пахтаобод	69,63	22,76
Избоскан	67,08	41,90
Олтинкўл	62,16	4,14
Ленин	61,10	8,26
Андижон	60,80	18,43
Комсомолобод	60,18	47,39
Хўжаобод	54,68	6,37
Қўрғонтепа	46,96	29,95
Жалолқудуқ	39,42	7,72
Марҳамат	37,45	4,87

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ

Навоий	81,03	100,23
Пахтачи	72,05	66,89
Хатирчи	68,24	63,82
Қизилтепа	66,82	15,04
Каттақўрғон	61,08	51,25
Пайариқ	54,34	49,68
Нарпай	53,89	41,75
Иштихон	51,20	47,33
Пастдарғом	49,97	46,99
Жомбой	44,43	51,79
Оқдарё	33,56	23,08

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

1988 йил 14 ноябрь куни ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг тўққизинчи сессияси иш бошлайди. Сессияда депутатлар Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1989 йилги давлат плани билан республика давлат бюджетини муҳокама қилиб, тасдиқлашлари керак.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 15 октябрда бўлиб ўтган мажлиси шу масалаларга бағишланди. Шундан аввал Ўзбекистон ССРнинг ҳар бир министрлиги, идораси, иттифоқ қарамоғидаги бирлашма ва корхоналар, шунингдек республика территориялари бўйича план ва бюджет лойиҳалари кўриб чиқилган эди. Ўтган йиллардан фарқли ўлароқ муҳокама демократизм руҳида, амалий тарзда ва айни вақтда талабчанлик билан ўтди. Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, Ўзбекистон ССР Ўрмон хўжалиги министрлиги, Наманган ва Сурхондарё областлари бўйича план ва бюджет лойиҳалари пухта ишлаб чиқилмагани учун рад этилиб, икки марта кўриб чиқилди. Синчиклаб қилинган таҳлил халқ хўжалигининг ҳар бир тармоғидаги ишларнинг аҳволини чуқурроқ ўрганиш, камчилик ва резервларни очиш, беш йиллик учинчи йилининг тиғиз бўлса ҳам, аммо реал планларини амалга ошириш йўлларини белгилаб олиш имконини берди.

Ўзбекистон ССР Госплани раиси И. И. Искандаров билан Ўзбекистон ССР молия министри Й. И. Маматисаев 1989 йилги план ва бюджет лойиҳаларини тақдим этганларида улар XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг ва КПСС Марказий Комитети 1988 йил июль Пленумининг халқ фаровонлигини ошириш мақсадларини кўзлаб, экономикани социал соҳага йўналтиришга оид йўл-йўриқлари асос қилиб олинганини таъкидладилар. Ана шу йўл-йўриқларда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни илдам ривожлантириш, аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашни яхшилаш, социал-маданий соҳанинг модий-техникавий базасини мустаҳкамлаш масалаларига алоҳида эътибор берилган. 1989 йил туб иқтисодий ислоҳотни чуқурлаштиришда, республика халқ хўжалигини бошқариш нинг ташкилий структураларини қайта қуришда ва янги хўжалик механизмини пишиқ-пухта йўлга қўйишда ҳал қилувчи босқич бўлиб қолиши керак.

Айни вақтда мажлисда экономиканинг аҳволи ва шу йилги план топшириқлари қандай бажарилаётганлиги хусусида принципиал гаплашиб олинди. 1988 йилнинг январь — сентябрь ойларида ялпи ижтимоий маҳсулот ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 7,4 процент, шу жумладан саноатда 3,5 процент, қишлоқ хўжалигида 24,5 процент, ҳосил қилинган миллий даромад эса 10,3 процент кўпайганлиги қайд этилди. Саноат маҳсулотини кўпайтиришнинг тўртдан уч қисми ва қурилиш-монтаж ишларининг бутун ҳажми меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминланди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини йиғиштириб олиш жадал суръатлар билан давом этмоқда. Давлат бюджетининг даромад қисми ошириб бажарилди.

Айни вақтда мажлисда сўзга чиққан Президиум аъзолари В. И. Огарок, И. Ҳ. Жўрабеков, А. Р. Отажонов, В. В. Сударенков қайта қуриш суръатлари республикани социал-иқтисодий жиҳатдан жўшқин ривожлантиришни ҳозирча таъминламаётганлигини таъкидлаб ўтдилар. Масалан, саноатда шартномавий мажбуриятларни бажармаган корхоналарнинг салмоғи 22,4 процентни ташкил этади, улар 210 миллион сўмлик маҳсулотни кам берди. Аграр секторда жамоат сектори йўли билан гўшт тайёрлаш плани барбод бўлди, Сирдарё ва Тошкент областларида узум, Самарқанд областида полиз маҳсулотлари харид қилиш планлари қониқарсиз бажарилмоқда, бу эса аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашга салбий таъсир қилмоқда. Социал соҳани ривожлантиришдаги, аввало меҳнаткашларни товарлар ва хизматлар билан таъминлашдаги жиддий номутаносиблик сақланиб қолмоқда.

Республиканинг қурилиш комплексида кескин вазият вужудга келди. Президиум «Узагропромстрой» раиси Б. С. Ҳамидовнинг ҳисоботини тинглаб, ундан ва Ўзбекистон ССР Госстройи раҳбарияти (К. Х. Маҳамадалиев, Е. С. Темкин)дан йўл қўйилган қолоқликни шу йил 4 кварталида тугатишни, ажратилган капитал маблағ сўзсиз ўзлаштирилиб, пландаги барча уй-жой-граждан ва ишлаб чиқариш объектлари ишга туширилишини таъминлашни талаб қилди. Моддий-техника таъминоти системасида ҳам бир талай муаммолар йиғилиб қолган. Шу вақт ичида истеъмолчилар 900 минг кубметр ёғоч, 7,3 минг тонна цемент ва кўпгина бошқа маҳсулотларни ололмадилар. Шу муносабат билан Ўзбекистон ССР Госснаби раиси Т. Я. Шариповга Ўзбекистон ССР министрликлари ва идоралари билан биргаликда бирлашмалар, қурилишлар, ташкилотлар ва муассасаларни зарур ресурслар билан бир маромда тамъинлашни йўлга қўйиш топширилди. Ўзбекистон ССР Давлат банки правлениесининг раиси Ш. Ё. Ёқубовнинг нутқи пул муомаласининг ҳолатини ва эмиссия кўпайганлигининг сабабларини танқидий таҳлил этишга бағишланди. Корхоналарнинг айрим раҳбарлари молиявий қийинчиликларни маҳсулотни асоссиз қимматлаштириш ва нархни ошириш, меҳнат унумдорлигини тегишли равишда ўстирмай туриб иш ҳақини кўпайтириш йўли билан тузатиб олишга интилаётганликлари, улар зарар кўрувчи корхоналарни тугатиш юзасидан таъсирчан чораларни ҳамиша ҳам кўрмаётганликлари уқтириб ўтилди.

Мажлисда раислик қилган Ғ. Ҳ. Қодиров муҳокамани якунлаб, 1989 йилнинг тиғиз планини амалга ошириш ҳар бир министрликдан, идорадан, халқ депутатлари Совети ижроия комитетидан, ҳар бир меҳнат коллективидан эришилган натижаларни ўз-ўзини танқид асосида таҳлил этишни, экономикага раҳбарлик қилишдаги эскича ёндашувларни тугатиш юзасидан аниқ мақсадни кўзлаб сабот билан иш олиб боришни, республика халқ хўжалиги комплексининг барча соҳаларида зўр ғайрат билан ҳаракат қилишни талаб этади, деди. Бунинг учун 1989 йилги ишлаб чиқариш ҳажмлари юзасидан шартнома тузиш кампаниясини оператив равишда туғаллаш, ҳар бир тармоқда фан-техника тараққиётини жадаллаштириш юзасидан амалий тадбирлар комплексини таъминлаш, бу йилни зарар кўрмай туғаллаш ва мустаҳкам молиявий пойдевор яратиш, меҳнат коллективларини белгиланган планларни бажаришга ва марраларга эришишга тайёрлаш зарур.

Ўзбекистон ССР Госплани билан Ўзбекистон ССР Молия министрлигига бўлиб ўтган муҳокамани ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1989 йилги давлат плани ва республика давлат бюджети лойиҳаларини пишиқ-пухта ишлаб чиқиш, ҳамда уларни навбатдаги тўққизинчи сессия муҳокамасига тақдим этиш топширилди. Шу билан бирга Ўзбекистон ССР Министрлар Совети министрликлар ва идораларнинг, иттифоқ қарамоғидаги бирлашмалар ва корхоналарнинг раҳбарлари, халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетлари диққат-эътиборини беш йилликнинг тўрт йили ва умуман беш йиллик барча план кўрсаткичлари сўзсиз амалга оширилишини таъминлаш учун ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлашнинг қўшимча резервларини излаб топиш зарурлигига қаратди.

Министрлар Советининг мажлисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев қатнашди.

Шу куни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиумининг мажлиси бўлди, унда Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги (К.Р. Раҳимов)нинг аҳолининг хизматларга бўлган талаб-эҳтиёжларини қондириш тўғрисида раҳбар органларнинг қарорлари асосида, гражданларни қабул қилиш, уларнинг оғзаки ва ёзма мурожаатларини кўриб чиқиш ишидаги камчиликлар масаласи муҳокама қилинди.

Министрликнинг марказий аппаратида гражданларнинг хатларига эътиборсиз муносабатда бўлиш, уларни кўриб чиқишнинг қонунларда белгиланган муддатларига риоя этмаслик фактларига тез-тез йўл қўйилмоқда, бу эса юқори органларга такрорий мурожаат қилинишига олиб келмоқда. 1988 йилнинг ўтган давридагина 682 марта такрорий мурожаат этилди ёки барча аризаларнинг учдан бир қисмидан кўпроғи қайтадан юқори идораларга юборилди. Алоқа узелидан 400 метр масофада яшайдиган Улуғ Ватан уруши инвалиди И. Тошмуродовнинг уйига телефон ўрнатиш тўғрисидаги мурожаатни ҳал этиш учун министрлик билан унга қарашли ташкилотлар ўртасида уч ойдан кўпроқ вақт ўзаро хат ёзилди.

Аҳолининг почта хизматларига эҳтиёжи дуруст қондирилмаяпти. Кўпинча хат-хабарлар бошқа адресларга бориб тушмоқда, хат ва телеграммаларни етказиб бериш муддати чўзиб юборилмоқда. Аввало аҳолининг истиқомат жойида хизмат қилиш билан боғлиқ бўлган почта ишларининг янги илғор турлари суст жорий этилмоқда. Алоқа бўлимларини қуриш, ишлаб чиқариш биноларини ва почтальонларга хизмат квартиралари ажратиш суръатлари паст. Тошкент шаҳрининг ўзидагина 183 та алоқа бўлимидан 28 таси бир амаллаб мослаштирилган эски биноларда жойлашган.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг гражданларни қабул қилишни ташкил этиш, уларнинг ёзма ва оғзаки мурожаатларини кўриб чиқиш соҳасидаги ишини қониқарсиз деб топиб, унинг раҳбарлари зиммасига мазкур камчиликларни тугатиш, тармоқда одамларнинг талаб ва эҳтиёжларига расмиятчилик билан муносабатда бўлишга, бюрократизм ва расмиятчиликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши ҳамма жойда кураш олиб борилишини таъминлаш вазифасини юклади. Раҳбарлар, коллегия аъзолари, бошқарма ва бўлимларнинг бошлиқлари, бошқа мансабдор шахслар томонидан гражданларни мунтазам қабул қилиш, бунинг учун белгиланган кунлар ва соатларга қатъий риоя этиш, меҳнаткашларни иш ва истиқомат жойида қабул этишни уюштириш топширилди.

Республика бошқарув аппарати қисқартирилиши муносабати билан министрликнинг министрликлар, идоралар, муассасалар ва корхоналар хизмат телефонларини 20 процент қисқартириш ҳамда уларни аҳолининг, аввало Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва қатнашчиларининг, интернационалчи-жангчиларнинг квартира телефонлари ўрнатиш тўғрисидаги аризаларини қондириш учун бериш тўғрисидаги таклифи қабул этилди.

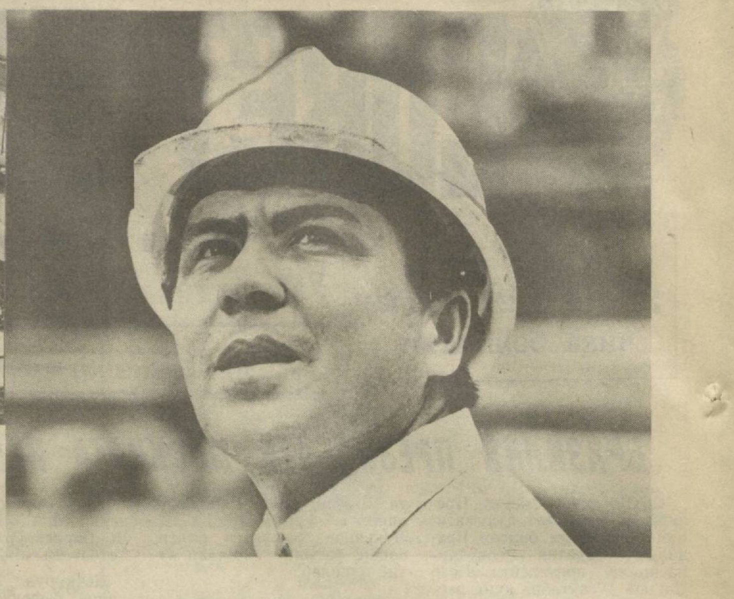

Олим Ширинов «Навоиазот» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 3-аммиак ишлаб чиқариш корхонасига қарашли цехларнинг бирида компрессорларни ремонт қилиш билан шуғулланади. Коллектив эришаётган ютуқларда Шириновнинг хизматлари каттадир. Ишига меҳр қўйган тиниб-тинчимас бу ишчи ўз касбининг устаси деган шарафли номни олишга сазовор бўлган.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 71 йиллик байрамини меҳнат туҳфалари билан кутиб олишга бел боғлаган О. Ширинов шу кунларда кунлик топшириқларини мунтазам ошириб бажариб, барчага ўрнак бўлмоқда.

СУРАТДА: О. Ширинов ва цехнинг кўриниши.

В. Молгачев фотолари.

• Ишчи назорати амалда

ПЕШТАХТА ОСТИДАН НИМАЛАРНИ ТОПИБ ОЛИШДИ

НАМАНГАН, 17 октябрь. (ЎзТАГ мухбири Р. Бичурин). Область касаба союзлари Совети тузган ишчиларнинг рейд бригадаси шаҳар озиқ-овқат савдоси бошқармаси системасида савдо қоидалари қўпол бузилаётганлигини аниқлади.

Область касаба союзлари комитети уй-жой-маиший хизмат бўлимининг мудири А. Ғаниев ишчи назоратининг дастлабки иш натижалари ҳақида гапириб, шундай деди:

—Х. Абдуллаев мудирлик қилаётган 31-магазинда назоратчилар текшириш ниятида харид қилганларида, кассир Х. Раимжонова тап тортмасдан уларнинг ҳақидан уриб қолган. Худди шу ернинг ўзида қадоқланган маҳсулотлар тортиб кўрилди ва ҳар бир қоғоз халтада 70—150 граммдан маҳсулот етишмаслиги маълум бўлди.

Наманганда чой содаси жуда танқис нарсага айланган. Уни бирорта магазиндан топа олмайсиз. Пештахталарда ана шундай. Омборда эса 50 пачка сода яшириб қўйилган экан. Айрим магазинларда сариёғ ва шакар харидорлар кўзидан нарида сақланаётганлиги ошкор бўлди. Савдо ходимларининг бирортаси бу маҳсулотлар нима мақсадда яшириб қўйилган, деган саволга тузукроқ жавоб бера олмадилар.

49-магазинда (мудири Б. Аъзамов) харидорлар ҳақига хиёнат қилишда «рекорд» қўйилди: нарса сотиб олиш вақтида бир харидорни 1 сўм 17 тийинга алдашди.

«Тўқсон бешинчи» номерли кўк чойни яхши кўрмайдиган одам топилмаса керак. Ана шу чойни савдо бошқармасида ниҳоятда камёб нарсага айлантириб қўйишди, унга мўмай пул топишнинг ўзига хос усули сифатида қарашмоқда. Бу чойни магазин пештахталарида кундуз кунлари чироқ ёқиб ҳам топа олмайсиз. Бинобарин, бир қанча магазинларнинг омборларида кўплаб кўк чой ғамлаб қўйилганлиги маълум бўлди.

Ўтказилган текширув шунчаки, вақтинчалик тадбир эмас. Аксинча, ишчи назорати эндигина кучга тўлиб бормоқда. Область касаба союзлари Советида савдо ҳамда маиший хизмат кўрсатиш корхоналарида шундай рейдларни муттасил ўтказиб туриш ниятидалар. Бу ерда меҳнаткашлардан келадиган хабарларни ҳам сабрсизлик билан кутишади. Чунки бу хабарлар биринчи навбатда текширилиши лозим бўлган объектларни тўғри аниқлашга ёрдам беради.

• Тажриба ва ташаббус

МАҲАЛЛА—ТАРБИЯ МАРКАЗИ

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми яқинда Тошкент шаҳар Октябрь районидаги «Октябрь 50 йиллиги» ва «Хувайдо» маҳалла комитетларининг иш тажрибасини кўриб чиқди ва маъқуллади. Уни кенг оммалаштиришни тавсия этди. Қуйида ана шу маҳаллалар иш тажрибаси ҳақида ҳикоя қиламиз.

«Октябрь 50 йиллиги» маҳалласи районнинг чеккасига жойлашган. Ипакчилик институти ва «Хувайдо» маҳалласига чегарадош. Маҳаллада 611 хонадон бўлиб, унда беш мингга яқин турли миллат вакиллари яшашади. Улар ўз қувончлари-ю ташвишларини баҳам кўришади. Бир-бирларига мададкор ва ҳамкор. Бунда меҳнат ветерани М. Қўшоқов бошчилик қилаётган маҳалла комитетининг ҳиссаси катта. Комитет қошида турмуш ва маданият, ободончилик, жамоат тартибини сақлаш, уруш ва меҳнат ветеранлари билан ишлаш комиссиялари, ота-оналар комитети, хотин-қизлар кенгаши ташкил этилган. Маҳалла комитети аъзолари гражданларни қатъий график асосида мунтазам қабул қилмоқдалар. Аҳоли бу ерга маҳалла ҳаётини янада мазмунли ва қизиқарли қилиш ҳақидаги муҳим таклиф ва мулоҳазалар билан келмоқда.

Партия ва ҳукуматимиз қарорларини меҳнаткашлар онгига сингдириш комитетнинг диққат марказида турибди.

Маҳалла территориясининг санитария ҳолатини яхшилаш, ободонлаштириш ишларига алоҳида эътибор берилмоқда. Бу ишларнинг ҳаммаси ҳашар йўли билан бажарилмоқда. Фақат ўтган йилнинг ўзида бу ерда ҳашарчилар кучи билан новвойхона, сартарошхона қурилиб, ишга туширилди. Барча ариқлар тозаланди. 300 тупдан ортиқ манзарали ва мевали дарахт, ток кўчатлари ўтқазилди.

Ёш авлодни интернационализм руҳида тарбиялаш ҳам комитетнинг диққат марказида турибди. Бу ишда уруш ветеранлари, Афғонистонда ўз интернационал бурчини бажарган собиқ жангчилар алоҳида жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Шарифа Қўшоқова бошчилигидаги хотин-қизлар совети маҳалла комитети ишига яқиндан ёрдам бермоқда. Советнинг асосий фаолияти хотин-қизларнинг меҳнат ва ижтимоий активлигини оширишга қаратилган. Совет аъзолари болалар боғчалари иши устидан назорат ўрнатганлар. Хотин-қизлар дам олишини уюштирадилар, диний сарқитларга қарши кураш олиб борадилар. Кўп болали оналарни шарафлайдилар. Халқаро хотин-қизлар байрами — 8 Мартга бағишланган кечалар, айниқса, қизиқарли ўтмоқда.

Ота-оналарга бола тарбиясида кўмаклашиш ҳам хотин-қизлар советининг асосий вазифаларидан бири. Совет активлари хонадонма-хонадон юриб, болаларнинг ўқишлари, уларнинг турмуши, ота-оналарининг шароитлари билан қизиқадилар. Ёш оилаларга ҳам алоҳида эътибор берадилар. Улар билан оилавий бахт, турмушдаги тотувлик ҳақида суҳбатлар ўтказишади. Ёш келин-куёвларга оилавий муносабатларни янада мустаҳкамлаш йўлларини тушунтиришади. Бу ўз самарасини бермоқда. Кейинги бир ярим йил мобайнида хотин-қизлар совети ёрдамида 20 ёш оилани келиштириб қўйилди.

Маҳалла комитети қошида тузилган кўнгилли халқ дружинаси аъзолари маҳаллада жамоат тартибини сақлаш ишига катта ҳисса қўшмоқда. Кўчаларда халқ дружиначилари график асосида навбатчилик қилмоқдалар. Бу эса маҳаллада осойишталикни, тартибни сақлашга ижобий таъсир кўрсатмоқда. Жамоат тартибини бузган шахсларнинг иши ўртоқлик судида кўрилмоқда. Маҳалла комитети чиқараётган деворий газетада маҳалла ҳаётидаги турли хил масалалар кўтарилмоқда.

Маҳалла комитети биносида шинамгина қилиб безатилган 80 ўринли клуб маданий-маиший ишлар марказига айланган. Бу ерда хилма-хил стендлар, фотокўргазмалар ташкил этилган. Уларда республикамиз ҳаётининг турли жиҳатлари ҳақида ҳикоя қилинади. «Меҳнат ветеранлари», «Уруш ветеранлари», «АДРда солдатлик бурчини бажарган маҳалламиз фарзандлари» каби турли стендлар кўпчиликнинг диққатини ўзига тортади. Стендлардан маҳалла территориясида яшаётган уруш ва меҳнат ветеранлари, интернационалчи-жангчиларни н г портретлари, расмлар жой олган.

«Хувайдо» маҳалласи (раиси Н. Асадов) эса нисбатан янги. У колхоз далалари ўрнида қад кўтарган. Бу маҳаллада 20 га яқин миллат вакиллари яшайди. Шу боисдан ҳам комитет ўз фаолиятини интернационал анъаналарни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга қаратмоқда. Ана шу мақсадда 169-ўрта мактаб педагоглари коллективи билан ҳамкорликда СССР халқлари тарихи, халқлар дўстлиги, совет кишиларининг дўстлик ва қардошлик алоқалари ҳақида суҳбатлар уюштирилмоқда. Маҳалла аҳли турли хил миллий байрамлар, тўйларга барча миллат вакилларини таклиф қиладилар. Уларнинг уй-жойларини ремонт қилишда, ободонлаштиришда кўмаклашадилар.

Маҳалла аҳолиси барча ишларда бир жон, бир тан, дейиш мумкин. Улар коллектив бўлиб музейлар, театр ва кинотеатрларга, республикамиздаги бошқа шаҳарларга саёҳатларга, дам олиш жойларига борадилар.

Маҳалла комитетининг фаолиятидаги муҳим йўналишлардан бири — уруш ва меҳнат ветеранларига ғамхўрлик кўрсатиш, ёшлар ўртасида ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси олиб бориш, ёшларни Совет Армияси сафларида хизмат қилишга тайёрлашга кўмаклашишдир. Ёшлар билан Улуғ Ватан уруши ветеранлари, интернационалчи-жангчилар учрашувлари, чақирилувчиларни армияга тантанали равишда кузатиш, ёшларга паспорт топшириш маросимлари, «Жасорат дарслари» ташкил этилмоқда.

Улуғ Ватан урушидан қайтмаган маҳалладошлар хотираси ҳам унутилмаётир. Улар хотирасини абадийлаштириш мақсадида ҳашар йўли билан ёдгорлик ўрнатилди. Ёдгорлик атрофида анвойи гуллар барқ уриб турибди. Ёдгорликка: «Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун курашда ҳалок бўлган қаҳрамонларга шон-шарафлар!» деган ёзувлар битилган. Ҳар йили Ғалаба байрами кунида уруш ва меҳнат ветеранларига маҳалла комитетининг эсдалик ёрлиқлари тантанали равишда шу ерда топширилади. Совет Қуролли Кучларининг 70 йиллиги ва Ғалаба байрами муносабати билан ҳарбий комиссариат вакиллари ҳам собиқ жангчиларга эсдалик орден ва медалларини топшириш учун шу ерда йиғилишди.

Маҳаллада ҳар йили «Хотира куни»ни ўтказиш анъанага айланган. Бу маросим маҳалла клубида йиғилиш билан бошланади. Ветеранлар жанг майдонларидаги душман билан олишувлар, ҳалок бўлган жангчилар ҳақида, ғалаба соатини яқинлаштириш учун фронт орқасида қандай меҳнат қилганликлари ҳақида ҳикоя қиладилар. Қабристонларни тозалаб, қариндош уруғлари ва яқинлари қабрига гулдасталар қўядилар.

Яна шу нарса диққатга сазоворки, ҳар иккала маҳаллада ҳам «Олтин тўйлар» ўтказиш анъанага айланган. Юбилярларни табриклаш, айниқса тантанали руҳда ўтади. ЗАГС инспектори ёки мудири уларнинг исм-шарифларини махсус «Олтин тўйлар дафтари»да қайд қилиб, эсдалик совғалари топширадилар. Ёшларга уларнинг ҳаёт йўллари ҳақида ҳикоя қиладилар. «Олтин тўй» эгаларини бошқа жамоатчилик вакиллари ҳам табриклайдилар. Ёш оилаларни улардан ўрнак олишга, ўз оилаларини доимо мустаҳкамлаб, ўз ҳаётларини мазмунли ўтказишга даъват этадилар. Бу тантаналар район маданият уйи қошидаги «Умид» ансамбли ҳаваскорларининг концерти билан якунланади.

Ижтимоий-фойдали меҳнатда қатнашмаётган шахсларни аниқлаш ва уларни ишга жойлаштириш соҳасида маҳалла комитети аъзолари актив фаолият кўрсатмоқдалар. Комитет активлари участка инспекторлари билан биргаликда хонадонларда бўлиб, паспортларни текширмоқдалар. Кўп болали оналарни ишга жойлаштиришга ёрдамлашишяпти. Маҳалла комитетлари ташаббуси билан кўпгина оналар уйда касаначилик билан шуғулланмоқдалар. Ҳозир уларнинг сони «Хувайдо» маҳалласида 45 нафарга, «Октябрь 50 йиллиги» маҳалласида эса 50 нафарга етди. Ҳар бир маҳалла комитети қошида жамоатчилик асосида бичиш ва тикиш курслари ташкил этилган. Бу курсларда уй бекалари, вақтинча ишсиз юрган собиқ мактаб ўқувчилари шуғулланмоқдалар. Курс қатнашчилари тайёрлаган энг яхши буюмлар клуб кўргазмасига қўйилмоқда.

— Район ижроия комитети, — деб ҳикоя қилади ижроком раиси М. Х. Усмонова, маҳалла комитетлари иши район Советининг доимий комиссиялари, депутат группалари, халқ контроли органлари, тартибни сақлаш жамоат пунктлари, корхона ва муассасаларнинг ўртоқлик судлари билан мустаҳкам алоқада бўлишларига интилмоқда. Ана шу мақсадда райижрокомда ва маҳалла комитетида тажриба алмашиш бўйича семинарлар ўтказилмоқда. Уларда ижроком раҳбарлари, унинг бўлимлари ходимлари қатнашмоқдалар. Шу йилнинг ўзида маҳалла комитетлари ишини ташкил этиш, кўча ва йўллар санитария ҳолатини яхшилаш, турмушга янги анъаналар ва маросимларни жорий этиш, ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши кураш, аҳолига маиший хизматни яхшилаш мавзуларида семинарлар ўтказилди.

Район ижроия комитети ҳар йили маҳалла комитетлари ўртасида ободончилик ва кўкаламзорлаштириш, соғлом турмуш, жамоат тартибини мустаҳкамлаш бўйича конкурслар ўтказмоқда. Мусобақа ғолиблари муносиб тақдирланмоқда.

Хулоса қилиб шуни айтиш керакки, маҳалла комитетлари ва бошқа жамоат ташкилотларининг асосий вазифаси республика аҳолисини ижтимоий турмушнинг барча соҳаларини демократиялаштириш жараёнига янада активроқ қатнаштириш, маҳаллий аҳамиятга эга бўлган барча масалаларни ҳал этишга меҳнаткашларни янада кенгроқ жалб этиш, партия ва ҳукуматимизнинг қайта қуриш соҳасидаги кўрсатмалари, совет қонунларини гражданларга тушунтириш, маҳаллий Советлар қарорларини амалга оширишга таъсир кўрсатишдир. Юқорида ҳикоя қилинган тажрибадан бу хусусда ўрнак олса арзийди.

М. МИРЗАМУҲАМЕДОВА.

Бахтимиз учун курашганлар хотирасини маҳалла аҳли дил тўрида сақламоқда. Суратда: Улуғ Ватан урушидан қайтмаган маҳалладошлар хотирасига «Октябрь 50 йиллиги» маҳалласида ҳашар йўли билан барпо этилган ёдгорлик.

• Ташвишли сигнал

ШАРОИТ ҚАЧОН ЯРАТИЛАДИ?

Айни кунларда пахтакорлар учун ҳар бир дақиқа ғанимат. Шундай долзарб пайтда уларнинг оғирини енгил қилиш мақсадида Тошкент шаҳридан чиққан ҳашарчи-студентлар Сирдарё области далаларида меҳнат қилишмоқда. Областдаги медицина муассасалари, санитария-эпидемиология станциялари ходимлари июль, август ойларидаёқ хўжалик дала шийпонларида ҳашарчилар учун мўлжалланган ётоқхоналарда бўлиб, дезинфекция, дезинсекция ва дератизация ишларини ўтказишганди. Ўшанда улар қатор хўжалик раҳбарларига ҳашарчилар ётоқхоналарига қўйиладиган санитария талаблари асосида тавсиялар бергандилар.

Шу кунларда эса областдаги барча районларда Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг медик олимлар ва малакали шифокорлардан иборат кўчма консультатив поликлиникалари, консультатив бригадалари ишлаб турибди. Барча ҳашарчилар жойлаштирилган дала шийпонлари, ётоқхоналарга иккитадан медицина ходими бириктирилган. Улар ҳашарчилар ўртасида санитария маорифи ишлари: лекция, суҳбат, савол-жавоб кечалари олиб бориб, зарур бўлганда тиббий ёрдам кўрсатмоқдалар. Шу билан бирга ётоқхоналарда саломатлик бурчаклари ташкил этилган. Барча ётоқхоналардаги медицина пунктлари зарур дори-дармонлар билан таъминланган. Областда 13 та кўчма дорихона ишлаяпти. Шифокорлардан ташқари Тошкент Давлат медицина институти ва Ўрта Осиё медицина педиатрия институтининг юқори курс талабалари ҳам бу тадбирларда иштирок этишяпти.

Лекин бу тадбирлар билан ҳашарчилар касалликка чалинмайдилар, деб бўлмайди, албатта. Уларнинг йиғим-терим ишларида фаол қатнашишлари яшаётган ётоқхоналаридаги шароитга, истеъмол қилаётган озиқ-овқат ва ичимлик сувининг сифатига боғлиқ эканлигини унутмаслик керак.

Сир эмаски, Сирдарё области далаларида етиштирилаётган ҳосилни яқин йиллар ичида ҳашарчилар ёрдамисиз йиғиштириб олиш имкони йўқ. Шундай бўлгач, ҳашарчилар учун зарур ётоқхоналар бугунги кун талабида бўлмоғи лозим-ку? Агар Ильич районида Тошкент автомобиль транспорти ва йўллар институти студентларининг ўтган йиллари ёзги таътилда ўзлари қуриб олган ибратли бино ётоқхонаси, ошхонаси, дам олиш жойи, ҳаммоми, 5—6 ўринга эга медицина пунктини ҳисобга олмаса, область бўйича ҳашарчилар жойлаштирилаётган ётоқхоналардаги шароит деярли талаб даражасида эмас. Бир неча марта огоҳлантирилишига қарамай, бу йил ҳам Пахтакор районидаги «Пахтакор», 26, 26-«а», 28-совхозлар, Арнасой районидаги 14, 14-«а», 15, 15-«а», 16, 23-«а» совхозлар, Дўстлик районидаги 12-, 13-, 13-«а», 25-, 26-совхозлар, Октябрь районидаги 24-, 29-, 30-, 30-«а», 31-совхозлар, Мирзачўл районидаги 19-«а», 20-, 21-, 21-«а»-совхозлар ҳашарчилар келишига етарли тайёргарлик кўрмаганлар.

Энг ачинарлиси, ҳашарчилар учун ювинишга шароитнинг яратилмаганлигидир. Областдаги Октябрь районида олтита ҳаммомдан тўрттаси ишлайди. Й. Охунбобоев номли, Ф. Хўжаев номли совхозларда умуман ишламайди. Район санитария-эпидемиология станцияларидан август ойида ёзма равишда тавсия берилишига қарамай ҳамон шароит яратишни пайсалга солиб келаётган Пахтакор районидаги А. Икромов номли. Арнасой ва Мирзачўл районларидаги қатор хўжаликлар раҳбарларининг ишларини терговорганларига оширишга тўғри келди. Сирдарё область партия комитети ва районлардаги партия, совет ташкилотлари, «Джизакцелинхлопок» трестидаги масъул ўртоқлар ҳашарчилар мавсумни муваффақиятли якунлашлари учун шошилинч чоралар кўришлари лозим.

В. АНДРИАНОВ,
Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг Сирдарё областидаги ҳашарчиларга медицина-санитария хизмати кўрсатиш штабининг бошлиғи, республика санитария-эпидемиология станцияси бош врачи.

А. ЭРГАШЕВ,
республика санитария маорифи уйи врачи.

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан. Саҳифа № 5

Ҳурматли газетхон!

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг фанга маълум автобиографияси жуда қисқа. Мен уни архивдаги ҳужжатлар, кундалик дафтаридаги қайдлар, асарларидан парчалар билан тўлдириб, эътиборингизга ҳавола қилдим.

Профессор Лазиз ҚАЮМОВ.

1917 ЙИЛ

«1917 йил февраль инқилоби киргандан кейин турли ташкилотларда хизмат қилиб келганман».

Маориф раҳбарининг Ҳамзага йўллаган хатидан:

«Вследствие прошения Вашего уведомляю Вас, что Вы допускаетесь к исполнению обязанностей учителя Кокандского 3-го русско-туземного училища. Вам явиться означенного числа к заведующему названного училища и по его указанию приступить к исполнению своих обязанностей». (1917 йил 28 февраль).

«Кенгаш» исминда журнал чиқардим. «Кенгаш»нинг 2-номерига ёзиладурғон баъзи мақолаларимнинг бойлар, уламолар шахсига доир бўлганга бойвачча унсурлар қарши туриб, мени чиқардилар. Ундан сўнг ўзим алоҳида ташкилот очиб, «Ҳуррият» журнали чиқардим. Бу ҳам шундай қаршилук орқасинда 5-номеридаёқ мендан олдилар.

Воқеаларнинг тафсилоти:

«Кенгаш» исминда бўлиб чиққан журналда муаллимлар ношир, камина мудир ва масъул муҳаррир эдим. Матаассуф, бир номернинг ўзидагина Иттифоқ ўзгарди. Бундай «ҳуррияти калом» вақтида тилимни сўзловдан, қаламимни ёзувдан тўхтатдилар. Туркийси, мудирлик бори исмидагина қолди, яна бундан ўзбекроғи шулким, эски ҳукумат вақтида ўнар турли газетага бир цензор қаровина қарши, маним ўн беш кунлик журналим бирдан тўрт цензор тахт-назоратина олинди. Мана шунинг учун соф виждоним янгидан бўлган бу истибдодни ҳаргиз қабул этмаганга, дафъатан эшитилишига айб бўлса ҳам, мудир ва муҳаррирликдан истеъфо беришга мажбур бўлдим. Энди келажак номерларда «Кенгаш» журналидаги мубҳак ҳолларни фельятўн тариқасида ёзиб, муштарилардан афу ўтина оларман». («Ҳуррият» № 1).

«1917 йил 28 март сешанба кеч соат 7 да Ҳожираҳимжон афанди ҳовлиларида, 1-Мирзоҳид. 2-Пўлатбойвачча. 3-Носиржонҳожи. 4-Юнусҳожи. 5-Неъматжонқори, 6-Абдуллабек домла. 7-Муҳаммад Аминжон. 8-Раҳимжон. 9-Ҳамза, авом тарафдори жамияти очдик».

«Ундан сўнг потребитель очдик. Ундан ҳам мақсад камбағалларни тўплаш эди. У ҳам қўлдан кўчди».

«Хўқанд продовольственая комиссия мирзолигига рози бўлдим. 1917 йил, 25 майда. 100 сўм олдик».

«1917 йил 28 майда Хўқанд шаҳринда Қаландархонада Хўқанд мусулмон меҳнаткашлари тарафиндан митинг бўлди».

«Муҳтарам раис афанди! Аввалги раис — Мирзо Акрам афанди 25 майда каминани ойлик юз сўм юзасидан хизматга таъйин қилган эдилар. Букун 3-ўларак ўн кўн бўлур. Шўройи исломнинг холина боқороқ озиқ шўъбасида бир ҳолки тебралуви бидҳийдир.

Биноан — алайҳ камина масъулиятдан бир оёнч бир ҳолдалиғим тўғрисидан ўзумга истеъфони лозим кўрдим. Каминани 3 июндан жавобим берсалар. (Имзо) (Ҳ. Ҳакимзода)».

«1917 йилнинг 28 майида Қаландархонада 400 га яқин рабочийларни тўплаб зўр намойиш қилиб, рабочий, меҳнаткашлар жамияти ташкил қилдик. Ахири бунга бойвачча унсурлар кириб, буни ҳам булғаштирдилар. Бугунгача давом этмоқда бўлган «тўртинчи»лик унвонининг бош муассислари шул ташкилотдир. Ҳозирда менда даъватномалари сақланадур.

Ундан сўнг, мақсадим бўлмагач, Туркистон кетдим».

«1917-нчи (йил) 15 августда — 1335-нчи зулқаъда сешанба кун 12 да кундуз Хўқанддин поездга чиқдим».

«3-сентябрда 1917 й. Туркистон кутубхонасиндан олунган моллар учун 400 сўм бердим.

Эски мактаб китоблари учун 83 сўм 80 тийин бердим. 10 дона дафтар учун 29 сўм бердим. 3-сентябрда».

«1917-нчи 9-нчи октябрь, душанба кун Саидносир афанди уйиға Кабир, Бакир, Фарид Тоҳируф, чиновник Диваюфлар билан бўлишдик. Аларга хизмат вақтинда оқшом кўрфа такловда эзгу ният этдим».

«Шул кун эртаси Мунавварқори ҳамда пири Мурсалзода Қофқозий Фаҳмиддинлар била бўлдик. Мурсалзода бир шеъримни ёзиб олди. 11-нчи октябрда II-нчининг оқшоминда кетушдилар».

«Театр билети учун 4 сўм бердим. 1917 й. 15-октябрда якшанба куни оқшом Саидносир афанди ҳовлисида кампир била кўрушдим.

«Туркистонда Калмаков деган бир завод рабочийси билан ўзимни овунтириб, соат кутадир эдим, оз ўтмай Октябрь инқилоби бошланди».

ТОШКЕНТ. ҚЎҚОН.

(1918—1920)

(Гўзал бир қизнинг сурати ва француз тилида янги йил табриги бор откриткага Ҳамза ёзган битик)

«Миллат қизи, эй закия Шарифам,
Сен-да шундай обрўпоча қиз бўлгил.
Ҳам шоира, ҳам адиба, муҳаррир
Ҳамширалар учун ёрдамчи бўлгил.
1918 йил моҳи февраль. Ҳамза Ҳакимзода. Ёдгорлик. Унутма».

«...1918 йил Қўқонда муаллимликда давом этдим. Ундан Скобелевга (Фарғона — Л. Қ.) юборилдим. Скобелевда Каранзатов деган Остроумовнинг сирқиндиларидан бўлғон бир аксилинқилобчи қарамоғиндаги наҳори мактабда давом этсамда, унинг қилмишларидан ул замонда шикоят қиладиган бир ўрин бўлмағонлиғидан чиқиб, Скобелевдаги маданий-маориф ташкилотига кириб, музика тўдасининг ёнида театр тўдаси туздим».

«Иштирокиюн» («Коммунист») газетасининг маълумоти:

«Труппа 1918 йилдан бери Фарғона (Скобелев) шаҳрида хусусий суратда ишлаб келар эди. 1920 сана март 20-сида Туркистон шўъбаси тарафидан сафарбарлик тариқида олиниб, расмий ўлароқ ишга киришди. Бу труппа Туркистон ўлкасида расмий ўлароқ ташкил этилган мусулмон труппаларидан бириси ҳисобланурга ярий».

«Алалхусус, дорилфунунга ёрдамда бўлувингиз кутуб ўз фарзандингиз ўрнинда кўрасизда, бизни илмий тарафдаги тарбияни иштиёқ билан қарши олурсиз. Миллат унутмаяжак, агар биз унутсак-да? Ҳақиқат ҳар вақт майдондадир».

(Ҳамзанинг 1918 йил 1 майда Тошкентдан ёзган мактубидан).

«1 май чоҳоршанба мухторият намойиши ва байрами ўлуб, бек кўнгулли ўлуб ўтди. Хусусан, Оқ уйдан қайтувда қизил гвардия ва мусиқа то Ўрдагача узатди... Ўрдадан қайтиб, қизил гвардия Шайхонтовургача келуб, узатуб, олқишлаб қайтди».

«1919 йил 1 май панжшанба куни «Турон» саҳнасида «Очлик қурбонлари» — Туркистон маишатига доир уч пардали фожеадир. Ёзувчи Ҳ. Ҳакимзода.

Абдураҳмон — камбағал киши
Ҳабиба — унинг хотини
София — унинг қизи
Нозим — катта ўғли
Абдулла — кичик ўғли
Ғофурбой — инсофсиз. Софияни яхши кўрувчи.
Имом — сотқин.
Назир — хоин.
Худойқул — хизматчи
Фарҳодбек — тарбия кўрмиш. Софияга муҳаббатли йигит».

«1919 йил 19 сентябрь: «Шўро хукуматининг ҳақ йўлина чин итоатни туҳфа этиб келган, оқтўбалик мусулмон аскар ўртоқлар! Сизнинг бу оқ кўнгил ва қаҳрамонона қисмингизнинг шарафига «Ўлка мусулмон сиёсий труппаси тарафиндан кеча ясалиб, кечага қўйиладиган «Бой ила хизматчи» унвонида бир асар бўлиб, ёзувчи Ҳамза Ҳакимзода»

(«Иштирокиюн» газетасидан).

«1920 йил 29 февраль. Якшанба куни. «Турк кучи» труппаси тарафидан Эски шаҳарда собиқ «Шарқ» биносинда мавқе томошага қўйилур. «Ёмон одат ёҳуд ёш хотин касофати». Ёзувчи Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий. («Иштирокиюн» газетасидан»).

«1920 йил 25 март пайшанба куни Эски шаҳар «Шарқ» саҳифасида «Турк кучи» уюшмаси тарафиндан мавқе томошага қўйилур.

«Лошмон фожеаси»нинг учинчи бўлими ёҳуд «Истибдод қурбонлари» унвонида бўлиб, биринчи ва иккинчи бўлимларнинг натижаси шу учинчи бўлимида ниҳоят бўлур.

Демак, рабочийларнинг тиловой работда чеккан азобларини ва қурбонларини иккинчи бўлимдаги Мирзо бой, Саидхонларнинг қўрбоши таъсири билан қурбон бўлувларини, охирида инқилоб ўлуб, милтиқ ва мусиқалар билан ҳуррияти қаршу олувларини энг таъсирли тасвир қилинадур.

Ёзувчи Ҳамза Ҳакимзода.

Танаффус вақтларида «Турк кучи» уюшмасининг духовой музикаси тарафиндан машқлар ўйналиб, халқни руҳина ғизо бериб туради.

Билетлар сотулур уюшма атрофинда, Шайхонтовурда Абдулҳожи ва Ҳожи масжид дўконида ва ҳам театру куни «Шарқ» маҳкамасинда. Ўйин бошланур кеч соат олтида.

Кеча мудири Ғ. Ғолиб.
Масъул мудир М. Рожий.
Суфлёр, Аброр.

Илова: бу пардалар ниҳоят оғир бўлганлигидан комедия (кулгу) қўша олмадук. Иншоолло — шу «Шарқ» саҳнасида халқнинг диққатини жалб қилув учун Ҳакимзода тарафиндан ёзилган тўрт пардалик комедия қўйилиб берилажакдур».

(Архивдаги афиша).

«Сайёрий труппа ишига отланиб, бир томондан режиссёрлик, артистлик, суфлёрлик, иккинчи томондан муаллимлик, ташвиқотчилик, муҳаррирлик билан Қизил Арвот фронтиғача бориб, 1920 йилгача ҳарбий ташвиқот — тарғибот бўлимлари қарамоғида хизмат қилиб келдим.

1920 йилда яна Хўқанд келиб, фирқага кирдим. Яна маориф қарамоғидаги интернат мудирлиги, муаллимлик, режиссёрлик билан давом этиб, Фарғона фронтларида хизмат этдим».

«1920 йил. Ҳозирги Шўро ҳукуматимизнинг асосий қонунига мувофиқ ўла ҳар бир касаба ва меҳнаткашларнинг ўз олдинларинда Шўролари бўлуви лозим бўлган кибик биз Хўқанд шаҳриндаги биринчи «Дор уш-шафақа» (етим болалар интернати) талабалари-да ўз олдимизда Шўромиз бўлувин лозим топиб 1920-нчи йилнинг декабирида умумий мажлис қилуб талабалар Шўроси очдик. Маориф Шўросидан ўтинамизки, бизим шул Шўромизи Маориф Шўроси ўз тарафиндан тасдиқ этуб берса, токи биз расмий ишга киришуб, ўз камчиликларимизни ўзимиз тегишли ўрунлардан ҳал қилмоққа тутунсак деб.

Талабалар Шўросининг муваққат раиси
Ҳамза Ниёзий.

Ҳамза:
ҲАЁТ ТАРИХИ

БУХОРО. ХОРАЗМ.

(1921—1922)

Ҳамзанинг хатидан:

«Ғуломжон, хат олуб борувчи ўртоқ Козимжондан меҳмонхонадаги қизил кўрпа ҳамда ўзуми уйимдаги сир кўрпа, қизил кўрпача ҳамда куйлак, лозим, ковушни олуб, ёстиқ била бериб юборурсиз деб, Ҳамза Ҳакимзода. 1 февраль 1921-нчи (йил).

Адрес: Старая Бухара.. Книжний магазин «Маърифат».

«Салом. Ўртоқ Абдураззоқ ва волида ва ҳамшира жиянларга кўпдан-кўп салом. Мундин аввал ман санга бир хат юборган эдим, шояд еткондир. Кейин жавоби келмади, яна 2-нчи шул хат била ёзуб ўтинаман...

Бироз нарса олуб борсак, шоят қишлик сафаримизи ўтказурмиз деб ўйлаймиз. Бўлғон бўлмоғонин жавобини ёзарсиз деб Ҳамза Ҳакимзода 18 сентябрь 1921 йил. Сўрағонларға дуомизни еткузурсиз. Бир ҳажвиёт ёзган эдим, ўткармади».

«Салом, қадрли укам Ғуломжон!

Қиблагоҳинг, ҳамшира ва укаларингга кўпдан-кўп дуодан сўнг ман шу кун соат 11 да хат олуб, чиққанимча кеч соат 5 га қадар сени кутдим, тўғри келтира олмадим. Энди, сўз шулки, ман 24-нчи октябрда Хеваға кетдим, насиб бўлса апрелларда келсам керак...

Боқий Бўронбой ва ёру дўстларга дуо дегин. Укаи волидаларға тоғам бир ойларда келуб қолур деб жавоб қайтар, кўп Сизларни хурсанд қилур дегин. Ҳайр, тезроқ ҳаракатда бўл, яна мендан хат олурсан, ҳушёр бўл. Хат ёзсам, ё Бўронбойға ёки труппаға Абдураззоқ, Маҳмуджонни укасига ёзарман. Ассалому алайкум. 24-нчи октябрь 1921-нчи йил».

«Ассалом, ўртоқ Холмуҳаммадов!

Бандангиз бора олмадим, авф буюрурсиз. Кеча мен Сизга режиссер ваъда қилган эдим. Ул, хўб, деди. Ҳамда китоблар хусусинда нима маълумот олдингиз, ҳамда скрипка баҳоси қанчаға келди. Агарда маориф китобларни умуман олмаса ёки 50 минг сўм аванс учун бирор китоб олмас экан, мен ҳозир йўл харожатиндан ортдуруб қарз тўлайолмас эканмен, партиядан бирор қоғоз қолдуруб кетаманда, Тошкентдан курер орқали юборурмен. Вақтингиз мусоида ўлдурса соат 2 ларда бир киpуб ўтувингизни ўтинуб,

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий».

«Бухорода маориф, ҳарбий агитпроф қўлида труппа ташкил қилиб, Бухоро маҳкамаларида 1921 йил охиригача хизмат қилдим. Сентябрда тиф билан оғриб, Тошканд келиб, ноябрда Хоразмга кетдим».

«1921 (йил) сешанба — 2-нчи ноябрда кеч соат 3 да Хеваға жўнадук».

(Ҳамза ўқишга сўраган қўлёзма асарлар рўйхати:)

«Тарихи шайбоний. тазкираи шоҳи Эрон; Таворихи румий, Тарихи Бухоро, Тарихи Табарий, туркий таржимаси, Шоҳномаи Фирдавсий. Тарихи Амир Темур, Муҳаммад Раҳимхон тарихи, Тожут таворих, Шоҳнома, Гўрўғли Фарҳанги жаҳонгир, Юсуфбек, Чиғатой луғати, Вомиқ Узро, Юсуф Аҳмад, Мир Алишер, Мажолис ул-ушшоқ.

12 ноябрь 1921 йил».

«Биродар Раис афанди ва хўжалик мудирига!

Мен бироз нотобман, муни устиға кўзумға бир жароҳат чиқган. Яна ҳам ўтунсиз, нарсасиз дўнгуб ётубман, бугун хизматларингизға бора олмайман. Авф этасизлар. Сизлардан охирғи илтимосим шулки, бизни мусофирлик ҳамда иқтисодий аҳволимизни назарда тутуб шу бугун бир чорамизни кўрсатсаларингиз, яъни ойлик ва кийимликларимизни ҳаракат қилуб, ҳар кимдан ортуқ даражада биз учун бир тиришсангиз, шояд тарих саҳифаларинда бир унвон қолдирар эдингиз. Бир жавоб ёзсангизлар балки бугун кечга бизга келуб, мундан ҳақ истар».

(ЖАВОБ).

«Ҳозирда фул учун Марказ Ижроия Қўмитасиға хат, фул чиқғондин сўнгра чорасини кўрурмиз. Ҳозир фул чиқса, дарҳол Сиз биродаримизни ҳеч бир нимарсага муҳтож қилмасдик, айтирмиз деб

раис муовини (имзо)

Ўтун хусусида зироатға ўтун деб хат йибардук, албатта қуруқ ўтун олиб йибарурлар тездин деб

хўжалик шўъба бошлиғи (имзо)

25. 2. 1922 й.

«1922 й. 28 март. 29 мартда муфтиш идорасиға кеч соат 3 да янги ташкил этиладурғон ерли ўзбек труппаси ҳақинда бўлажак мажлис учун тўбонда исмлари ёзилмиш афандиларнинг келувлари ўтинилур, имзо (Ҳамза Ниёзий).

1. Полвонниёз Дўст ўғли
2. Саиджон Сафаруф
3. Тожиддин Муҳаммад Шариф ўғли
4. Жабборберган Назаруф (имзо)
5. Қурбон Саиджонуф (имзо)
6. Аваз Бобожонуф (имзо)
7. Жонбек Жуманиёз (имзо)
8. Муҳаммадамин Убайдуллаеф (имзо)
9. Пирмуҳаммад Қутлимуродуф (имзо)».

«Баъд аз салом.

Жанобингизда бўлғон «Маҳзан ул-адвия» бирлан «Тибби Юсуф» ким 500000 (беш юз минг) манота сотғон эдим, азбаройи йўлда оғурлик қилғони учун. Эмди ўзум Хеваға қайтуб келуб, яна қолдим. Шунинг учун ўзумға керак бўлуб қолди. Қуруқ бўлмасун деб, жузви фойдаси билан бир миллион беруб йибордум. Ҳомили руқъаға омонат китобларимни беруб юборсангиз, яна кетар вақтда ўзингизға сотғон баҳои нарх била беруб кетарман деб,

фарзанди аржумандингиз
Ҳакимзода Хўқандий.

25 апрель 1922 йил».

«Ушбу шаҳодатнома берилди биродар Ҳамза Ниёзийға шул ҳусусдаким, Марказ Касабалар Иттифоқи бюросининг 1921-нчи йил декабрининг 14-нчисида бўлғон президиум мажлисининг биринчи моддадин учинчи моддасиға биноан ташкилот мудирининг саркотиби ва маъориф шўъба мудирининг саркотиби ва маъориф шўъбаси ҳузуридаги «Санойи нафиса»нинг мудирлик вазифаларини адо этиб турмоғи учун. Ушбуни назари эътиборға олиб тегишли муомала этмаклари лозим дурур деб ушбу шаҳодатнома қўл қўйилур илан дурустдур деб,

Марказий Касабалар Иттифоқи
бюроси раиси:
Масъул саркотиби».

«Шаҳодатнома бериладур Ҳамза Ниёзий Ҳакимзода ўғлиға шул хусусдаким, Касаба Шўросининг 24-нчи номерли протоколининг 4-нчи моддасиға биноан қишлоғларда Касаба Шўросининг шўъбаларин очмоқ вазифасини адо этиб келмак учун кераклик ҳар бир қалъа шўролари ҳамда милиция сўросаларда мазкур биродаримизға от, аробадан ҳеч кечиктурмасдан ёрдам бермаклари лозимдур деб

Касаба Шўро раиси:
Масъул котиб:
25 январь 1922 йил».

«Хоразмда профсоюзнинг маданий-маориф шўъбасида 1922 йилгача хизмат қилиб, ундан маорифға олиниб, театр ишларига, агитпрофга ўтиб хизмат қилдим. Ундан ўз хоҳишимча ўзбек адабиётидан фойдаланиш учун Хўжайли вилоятиға командировка бўлдим».

ХЎЖАЙЛИ.

(1922—1924)

«Энди мен Хўжайлида ҳар палла бўлсам керак. Шунинг учун чоқ-чоқ хат ёзуб турувни тўхтатмангиз, ҳамда турли босилуб чиқғон китоблардан йиборуб-да турунгиз! Бизни ёзиғ (хат)ларни Маҳмуджонларға борлиғин кўрсатуб ўтишингиз, адресларимизи сўрағонларға қизғонмай кўрсатингиз. Бизга ёзигларингизға... Орол кўли орқали тезроқ келса керак. Чунки, Оролға Хўжайли уч кунлик масофадур. Адрес: Хоразм жумҳуриятида, Хўжайли қалъасида, муаллим Ҳамза... ёки Каспий темир йўли била бўлса, Хоразм Марказий Маорифининг макотиб шўъбасиға, сўнгра, Хўжайлидаги муаллим Ҳамза Ҳакимзодаға деб ёзарсиз, хўш!»

«Ҳурматли қайнота, онамиз, суюк ойламиз Зайнаб ва шогирдларимиз. Соғлиқларингиз сўрағондан сўнг, алҳамдулилло, саломат 19-нчи числода Хеваға келдик...

Чет кишиларга ўзингизни хўрламангиз, мол топилур, одам топилмас, сотинг, не бўлса хўрланманг. Хўш, ҳозирға, соғлиғингизи сўраб Ҳамза Ниёзий. 27.8.22».

Марказ маориф мактаб шўъбасига, 1922 йил 6 сентябрь.

Биринчи сентябрдан эътиборан мени Хўжайли Дорулайтомиға муаллим этуб юборғон эдингиз, 6-нчи сентябрда.

Бир дона оғач табақ, уч дона бел,
Икки дона кетмон, бир дона ҳум—сув учун.
Бир дона синиқ пақир, бир дона оғач сув челак,
бир дона оёқ машина, икки дона печка қопқоси
(бири синиқ), икки дона тахта — бири дарсга,
бири ош тахта».

(Ҳужжатнинг орқа бетида:)

«17 болиш, 16 кўрпа, 7 қоф, 2 дона бир пудлик ёғдон, 4 дона нон пиширадиган, 1 дона званок, 34 дона бутун коса, 4 дона синиқ коса, 14 дона косача, 16 дона темир қошиқ. Бир дона оғоч чўмуч. Бир дона синиқ қозон, 12 дона эски этик, 4 дона янги этик, 4 дона нон туника, бир дона тешик тос, бир дона кичик софол ёғ кўза, 90 дона говурт, бир дона еттинчи фанор, шишалик-осма, бир дона еттинчи фанор шишасиз—қўйма».

«10 сентябрь (1922).

Хўжайли Халқ Шўроси бошлуғина.

Бизни Марказ маорифдан олғон ақчамиз битди. Бозорда сотадурғон шайларимиз бўлса ҳам, кеча бозорға ета олмадик. Шунинг учун бирон кун бозорғача бир миллион сўм ақча аванс (қарз) топуб бературурсиз. Биз бозор кун сизға сотадурғон шайларимизни сотуб қайтараяжакмиз деб, Марказ Маориф осор атиқа вакили Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий».

(Ҳужжатнинг остида Хўжайли Ижроқўм раисининг: «расписка билан аванс берилсун» деган визаси бор).

«1922 й. 2-Х. Хўжайли иштирокиюн мактабиға берилғон қироат китоблари рўйхати).

(Бу ҳужжатда: 119 хил китоб қайд қилинган. Булар орасида «13 хил китоб овул хўжалигина махсус китоблар, 20 хил китоб театруга алоқали китоблар», — деб кўрсатилган. Рўйхат охирида «Мантикрис номери 24548» дейилган).

«Ҳурматли қайнота, онамиз, суюк оиламиз, шогирд ва хизматчи ёру дўстларимизға кўпдан-кўп салом!

Сўнг маълум бўлсун, Сизға албатта ақча йиборур эдик. Шарифжон Шўронинг 300 тангасин сотуб, ошаб битурғон экон, ҳамда маорифдан 13 миллиард олғон экон ва бошқа ишлари ҳам кўп, шу зарарларни тўламоққа мажбур бўлдик!»

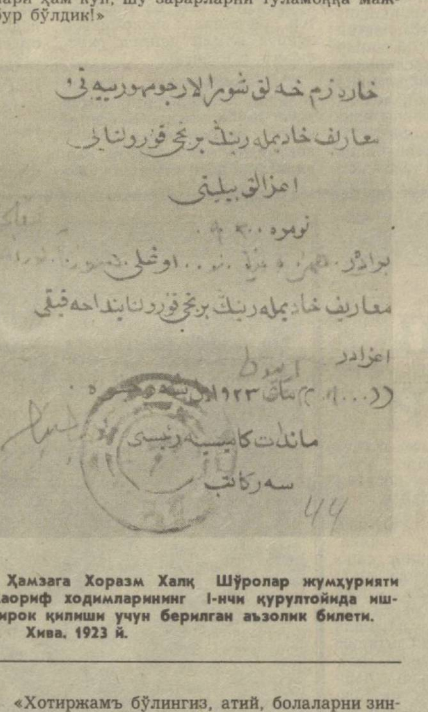

Ҳамзага Хоразм Халқ Шўролар жумҳурияти маориф ходимларининг I-нчи қурултойида иштирок қилиши учун берилган аъзолик билети. Хива. 1923 й.

«Хотиржамъ бўлингиз, атий, болаларни зинҳор таратма. «Фартия ва ёшлар» бирлиги ва бизни сўрағонларға салом айт, куёвинг Ҳамза Ниёзий, Атий, фартия орқали 10 кунга олунган 28-нчи майдаги қарзингиз ва бошқа қарзларингизни фартия орқали тўлағил, чунки май ойидаги баҳо билан маориф ақча берди».

1-синф ўқувчиларининг ҳафталик дарс жадвали:

Кунлар	1 дарс	II дарс
Шанба	алифбо	имло
Якшанба	алифбо	ҳисоб
Душанба	алифбо	имло
Сешанба	алифбо	ҳуснихат
Чаҳоршанба	алифбо	имло
Жумъа	«таътил».	

III дарс	IV дарс	V дарс
ҳисоб	дин	она тили
ҳуснихат	шарқия	жуғрофия
ҳисоб	ватан ила танишув	она тили
ҳисоб	дин	жамъият
ҳисоб	дин	қироат арабия

«Маҳаллий иштирокиюн фирқамизға!

922 й. XII—30. Номер 11.

Ўзингизға маълум бўлғон 1921-нчи йили талабаларнинг оқчаси бирла олунғон ўтун бор экан. Мазкур ўтун ҳозирда бизни мактаб онборимизда турадур. Қозоқбой муаллим Юсуф афандининг ўтуни эди, деб кўрсатадур. Ҳозирда олинуб турғон ўтунлар ғоят ювуш (хўл) бўлғонликдан мактабхонада тутун бўлуб, мактаб болаларининг ҳифза ус-сиҳҳатлариға ғоят зарар кетурмоқда. Албатта, ёш бувунларни сиҳҳатларини ҳимоя учун шул ўтун масаласи ҳаққинда бир қарорга келуб буйруқ берурға ёрдам этсангиз, ювуш ўтун била қўшуб ёқсак деб мактаб мудири (имзо) Ҳамза Ниёзий.

Жавоб:

Биродар муаллим афандиға.

Ушбуни илан сизга таклиф этиладуркim, собиқ муаллимдан қолғон ўтунни ўлчаб олуб, неча пул бўлса ёзиб билдирурсиз.

Масъул саркотиб Мулла Ортуқ ўғли,
Ижроия Кўмита раиси Нурмуҳаммад Девон Оллаёр ўғли.

(МАЖЛИС ПЛАНИ:)

«Янги саҳнада сўзлашувчилар. 923 й. 22 февраль. Соат. Саҳна очилуви ҳақинда биринчи—афанди, иккинчи — Кониеф, ижроқўм масъул саркотиби. Саҳна очилғондин сўнг биринчи Ижроқўм раиси, Комитет партия раиси; иккинчи ... афанди, таржимон Зокир, учинчи Бек—хорижий вакил, таржимон Кониеф».

«Ушбу мандат бериладур Ҳамза Ниёзий афандиға шул хусусдаким, ул биродар Маориф-маданий назоратининг қарамоқиндоғи Хўжайли районидаги авқофларға муфтиш тайин қилинди. Эмди керакким, мазкур биродар Хўжайли районидаги авқофларни борлаб 22-нчи йил, мазкур эвиндаги авқофларни мутаваллилари қанча ғалла ундирган бўлсалар аларни ҳисобини сўраб, қанча таноб ерлари бор, қанча ғалла унган бўлса-да мутаваллилариға беруб маорифи олийҳи, йўқ бўлғонларни ҳаммасини масруф олийҳи, бор бўлғонларни ушрин оби ош учун, бўлғон вақфларни баъзисин маориф фойдасиға сўраб олиб маълумотин мунда маориф назоратиға берадур ва ҳамда маориф фойдасиға топғон ғалласини мазкур биродарға хизмат ҳақи учун берув шарти илан: бултурғи йилда ижроия қўмита ва эл оқсоқол мироблари ушбу биродар авқофи тафтия —Ҳамза Ниёзийға тегишли ёрдамларини еткуруб турсунлар деб.

Муаққат маориф нозири (имзо)
Муаққат авқоф саркотиби: (имзо)
Масъул саркотиб: (имзо)
1923».

«Хўжайли маориф мудириятина.

Интернат болаларининг ҳифзи сиҳҳатларин ҳимоя этув қонунан мутавофиқ бир амал ўлдиғина биноан кичикроқ бир ҳаммомча (баня) ясатмоқға ёрдам этсангиз деб,

интернат мудири (имзо) Ҳамза Ниёзий
1923 —4— 4. нумра № 21».

«Марказ маориф назоратиға!

Маҳаллий дўктурнинг кўрсатувича, талабаларни баъзи зарарлик микрублардан отнасинда бир мартаба тозартув учун бир ҳаммомча (баня) бўлувин ғоят зарур топадур. Мана шуни назарда тутуб (киришувларини ҳукумат таъмин этганда) тос, челак, ремонт, ҳаққи кабн увоқ (майда) масруфотлари учунгина меъморларнинг тахминдан кўрсатувича (250) икки юз эллик минг сўм бердируға ёрдам этувингизни ўтиниб,

интернат мудири (имзо) Ҳамза Ниёзий
1923».

«Марказ маориф назоратиға!

Талабаларға берилғон ётоқлар ғоят юқа ҳамда мактаб ўрни изғор бўлуви устина маҳаллий дўктурни берган таклифича каравот бўлмаса болаларнинг ҳифз ус-сиҳҳатларина ғоят зарар келажағин назарда тутуб 30 нафар талабаларға каравот учун ҳозирги кўтаринки баҳоға нисбатан ҳар караватға (20) йигирма мингдан (30 караватға) 600 (олти юз минг сўм) бердирувға тасдиқ этувингизни ўтинуб.

интернат мудири: (имзо) Ҳамза Ниёзий.

(Ҳужжатнинг орқа бетида: «Хазиначиға ушбуни айтувига биноан мазкур караватлар учун аванс тариқаси билан мазкур сўралмиш пул берилсун (имзо) М. А. Султонқори. 10—4—1923» деб резолюция қўйилган. Шу жойда: «Мазкурда таъйин этулган олти юз минг сўмни олдим (имзо) Ҳамза Ниёзий, 12—4—1923», деб ёзилган).

«Хўжайли маориф шўъба мудирина!

Интернат болаларининг баданларини ўсдирувға тиббий ёрдам учун бир дона сигир олиб берувға ёрдам этсангиз.

Интернат мудири: Ҳамза Ниёзий. Нумра 230. 1923—4—V».

«Маҳаллий шўромизға. Интернат учун ғоят ақча зарур бўлғонлиқдангина сизға мурожаат этамиз, мумкин ўлса-ўлмас бир оз мой, этға, гашир (сабзи) — пиёз, ўтун ва мофиҳолларға ақча сўраймиз, деб.

интернат мудири (имзо) Ҳамза Ниёзий».
923—V—7.

ЖАВОБ:

(Биродари киромий Ўроз Муҳаммадбой оғамизға, ушбу муаллим афандимизға мумкин қадар қолғон ақчани топиб бериб йиборсангиз эркон деб,

Нурмуҳаммад Девон дойингиз. V. 7.).

«Саломдин сўнг, оғамиз Қозоқбой акамизға. Мактабнинг шикаст ранжи учун лойға бирор қопчиқ сомон керак эди. Лутфан ёрдам берувингизни ўтуну б,

интернат мудири Ҳамза Ниёзий.

(Хатнинг орқа бетида шундай ёзув бор:

«Муаллим Ҳамза жанобларига.

Сизга қанча сомон керак бўлса, Қозоқбой аканинг даладаги жойиндан олғайсиз деб

ревком Ҳамидбоев. 16 май 1923»).

«Ихватпаноҳ хўжамизға.

Ҳузуримизға жиборилмиш шартномаға биноан ҳамда ваъдангизға мени ишончлилар ҳукминда кўруб, танобина 25 сўмдан ҳисоб этуб берувингиз ўтиниладур. Чунки, талабалар бу ойда биздаги қарзларидин қутилув бирлан бирликда яна икки кунлик ортдируб қолсунлар деб

Ҳамза Ниёзий
21—6—1923».

«Хоразм Халқ Шўролар жумҳурияти маориф ходимларининг биринчи қурултойи аъзолик билети.

Биродар Ҳамза Ниёз ўғли сўз олурға ҳақли маориф ходимларининг биринчи қурултойида ҳақиқий аъзодур.

1923 йил июль, шаҳри Хива.

Мандат комиссия раиси — имзо
Саркотиб имзо
Печать».

«Қиблагоҳим мулла Давлат зодоллоху-умрака ва иқболака.

Саломатлиғингизи зоти ақрабдан тилағандан сўнг бизга кўп ғоясиз зарарлар келди, оғиздан сўзламай битируб бўлмас. Тез фурсатларда кўришармиз. Аҳвол ночук. Бир пўстин юбордим, агар сотилса ўзи ақчасин Сизга элитиб берур, анга-да бўз олурсиз, агар сотмаса ўзида турар. Аммо ўзингиз сўраманг, чунки, таъбини яхши биласиз. Ҳозирға хўш. Агар бўлса бир икки тарелка юборурсиз».

«Ҳурматлик қайнотамиз, қайнонамизга, Зайнабға, шогирдларға кўпдан-кўп салом.

Сўнгра биз саломат 19-нчида Хеваға келдик. 5-нчи сентябрда жўнармиз!

Атий, 1-нчи сентябрдан болаларға тубандағича овқат берурсан: гўшт (24) йигирма тўрт мисқолдан, нон—бир қадоқ яримдан, кашир ўн саккиз мисқолдан. Бошқаларини эски ҳолича берурсан. Шўро-фартия ёрдам этмаса кўзга кўрунган нарсадан сот, кишига хўрланма.

Болалар таралмасунлар, яхши кийимлар олдик, тириза фиёлалари олдик.

Хўш, ҳозирға сов бўлинғиз.

Ҳамза Ниёзий.
27.8.23».

«Интернат хўжалиқ мудирина!

(Хўжайли интернат бош идорасидан.

1924 йил 15 январь № 12).

Бу кунга қадар талабалар тўнғуб келсада ўқуви давом этди. Ҳозир-да давом этуви ҳифзи сиҳҳат нуқтаи назариндан яхши иш саналмайдур. Шул сабабли, менинг муаллимлиғим нуқтаи назариндан, феч (печ) қурулуб, эшиклари ислоҳ этулгунча ўқув тўхтатулуб, масъулияти сизнинг устингизда, деб

интернат мудири: Ҳамза Ниёзий».

«1924 йил. 16-июлда бўлажак маориф шўъбаси мажлисина чақириқ хат: мажлис жойи интернат мактабида бўлиб, ҳозирдан эътиборан жийналув лозим топилур:

1. Обкомдан—Оллаёриф (имзо). 2. Ревкомдан—Қурбонбоеф (имзо). 3. Фирқадан—Ҳомидуф (имзо). 4. Ирмонуф (имзо). 5. Сиёсий идорадан — Кабикоф (имзо). 6. Ёшлардан — Иҳсонуф (имзо). 7. Деҳқондан — Шарифуф (имзо). 8. Маорифдан— Ниёзий».

«Хўжайлида 1924 йилнинг июль ойлариғача қозоқ интернатида давом этиб, 1924 йил июлда Фарғона обкоми ҳам облисполкоми томонидан юборилған телеграмм ва кишилар билан Фарғона обком ҳам облисполком ихтиёрига қайтдим».

ОЛИМНИНГ ИЛМИЙ ОЛАМИ

Фан оламида улкан тажрибани хўжалик қурилишининг турли участкаларида тадқиқотчилик истеъдодига уйғунлаштира олган кишиларни учратиш мумкин. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, истеъдодли иқтисодчи олим С. Зиёдуллаев ана шундай кишилардан. У регионда ишлаб чиқариш кучларини ўрганиш кенгаши раиси сифатида катта илмий-тадқиқот ишларини олиб бормоқда.

Москва коммунал-қурилиш институтининг иқтисод-инженерлик факультетини 1938 йили тугатган С. Зиёдуллаев Тошкент шаҳрида иқтисодчи инженер сифатида меҳнат фаолиятини бошлади. Ёш мутахассис меҳнатсеварлиги ва қатъиятлилиги билан тез орада кўзга ташланади. 1941 йили уни Хоразм областига юборишди, бу ерда С. Зиёдуллаев область ижроия комитети раисининг ўринбосари бўлиб ишлади.

Урушдан сўнгги дастлабки йилларда республикада тиклаш ишлари авж олдириб юборилди. Худди шу йилларда С. Зиёдуллаев қурилиш материаллари саноати министри бўлди. Қурилиш материалларига ғоят эҳтиёж сезилаётган паллада у ўзининг ташкилотчилик қобилиятини намоён этди.

Партия ва ҳукуматимиз С. Зиёдуллаевни 1948 йили Ўзбекистон ССР Госплани раиси ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосаридек масъулиятли ишга кўтарди. Бу лавозимда у деярли 25 йил ишлади. Ўзбекистон халқ хўжалигини ривожлантириш планларини ишлаб чиқишга бевосита раҳбарлик қилиш билан бир вақтда регионал шароитда социалистик қурилиш тажрибасини назарий жиҳатдан умумлаштириш, шунингдек, планлаштириш методологияси ва методикасини такомиллаштириш борасида самарали илмий-тадқиқот олиб борди.

С. Зиёдуллаевнинг меҳнат фаолиятида Мирзачўлни ўзлаштириш алоҳида ўрин эгаллайди. Партия ва ҳукуматимизнинг Мирзачўлдаги қўриқ ерларни ўзлаштириш ҳақида 1956 йилги машҳур қароридан сўнг республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. Зиёдуллаев «Главголодностепстрой» бошлиғи этиб тайинланади. Шу йили у бир группа таниқли мутахассислар билан бирга Мирзачўлга бориб, катта коллектив ишига бевосита раҳбарлик қилади.

Таниқли олим илмий фаолиятининг асосий йўналиши мазмунини халқ хўжалиги экономикаси, тараққиётнинг узоқ йилларга мўлжалланган комплекс планлари ҳамда республика ишлаб чиқариш кучларини жойлаштиришнинг илмий истиқболини ишлаб чиқиш борасидаги изланишлар ташкил этади. Унинг ўнлаб асарлари социалистик қурилишнинг иқтисодий назария ва практикасини ривожлантиришга муносиб ҳисса бўлиб қўшилди, Ўзбекистоннинг регионал шароитларида иқтисод фанини бойитишга хизмат қилди.

Маданиятимиз арбоблари

Олимнинг илмий олами бой. «Ўзбекистон саноати ва уни ривожлантиришнинг асосий иқтисодий проблемалари», «Ўзбекистон ССР экономикасини планлаштириш ва ривожлантириш», «Совет Ўзбекистони индустрияси» ва бошқа монографияларда олимнинг кенг амалий ва илмий-тадқиқотчилик фаолияти тажрибаси умумлаштирилган. Унинг қаламига мансуб айрим илмий-иқтисодий асарлар мамлакатимиздагина эмас, чет элларда ҳам чоп этилган.

С. Зиёдуллаевнинг илмий асарларида республика экономикаси тараққиётининг асосий босқичлари таҳлил этилади, халқ хўжалигини комплекс ривожлантиришнинг узоқ йилларга мўлжалланган йўллари, табиий бойликлар ва меҳнат ресурсларидан янада тўлароқ фойдаланиш асосида умумиттифоқ меҳнат тақсимотида республиканинг оқилона ихтисослашиши йўллари белгилаб, республика экономикасига хос регионал хусусиятлар очиб берилади. С. Г. Струмилин, Н. Н. Некрасов, И. П. Герасимов, Н. В. Мельников сингари таниқли академиклар олим илмий ишларига юксак баҳо берганлиги бежиз эмас.

С. Зиёдуллаев 1966 йили докторлик диссертациясини ҳимоя қилди ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси этиб сайланди. 1974 йилдан эса Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академигидир.

Шу йили Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг республика ишлаб чиқариш кучларини ўрганиш кенгаши раиси лавозимига ўтгач, унинг илмий-ижодий фаолияти янада фаоллашди. С. Зиёдуллаев раҳбарлик қилаётган кенгаш бошқа илмий ва илмий-тадқиқот муассасалари билан ҳамкорликда Ўрта Осиёда 2010 йилгача бўлган ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш комплекс программасини ишлаб чиқишда фаол иштирок этаётир.

Олим кейинги пайтларда сув ресурслари, Орол денгизини асраш, атроф-муҳитни муҳофаза этиш, меҳнат ва табиий бойликлардан самарали фойдаланиш, демография жараёнлари муаммоларига алоҳида эътибор бераётир. Унинг муҳим масалалар бўйича матбуот ва радио орқали чиқишлари катта қизиқиш уйғотмоқда.

С. Зиёдуллаев Франция, Ҳиндистон, Чехословакия, ГДР, Польша, Америка Қўшма Штатлари, Югославия, Мисрда бўлган илмий конференциялар, анжуманлар ва семинарларда иштирок этган. Шунингдек, СССР Фанлар академиясининг бир қатор илмий кенгашлари аъзолигига сайланган. Жумладан, у СССР Фанлар академияси Экономика бўлимининг қарорига кўра Ўрта Осиё ва Қозоғистон регионал экономикаси бўйича илмий кенгаш раислигига сайланган.

С. Зиёдуллаев илмий кадрлар тайёрлашга катта эътибор бермоқда. Бевосита унинг раҳбарлигида 7 та докторлик ва элликта кандидатлик диссертацияси ёқланди. Унинг шогирдлари мамлакатимиз халқ хўжалигининг турли участкаларида меҳнат қилаётир.

Олим 1947—1975 йилларда Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланган. Қарийб ўттиз беш йил Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси бўлди. У КПСС XXII съезди, Ўзбекистон Компартияси съездларига делегат қилиб сайланган.

Партия ва ҳукуматимиз академик С. Зиёдуллаев фаолиятини муносиб баҳолади. У СССРнинг кўплаб орден ва медаллари билан тақдирланган. «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист» фахрий унвонига эга.

Бугунги кун иқтисод фани олдига катта вазифалар қўймоқда. Академик С. Зиёдуллаев раҳбарлик қилаётган республика ишлаб чиқариш кучларини ўрганиш кенгаши коллективи хўжалик механизмини қайта қуришда самарали ишлашга, тадқиқотларнинг илмий даражасини янада кўтаришга, уларни амалиётга татбиқ этишга интилмоқдалар.

С. Зиёдуллаев интернационалист раҳбардир. У коллективни аҳиллаштириб, белгиланган вазифаларни муваффақиятли бажаришга ундай олади. Ўзига ва бошқаларга талабчанлиги, дилкашлиги билан ҳам катта обрў қозонган.

М. ҲАЙРУЛЛАЕВ, О. ҲИКМАТОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзолари.

СУРАТДА: Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиклари К. Яшин ва С. Зиёдуллаев.

Ҳажв бурчаги

«ҚАЙТА ҚУРИШ»

(Ҳажвия)

Бир катта идорада қайта
қуриш бошланди,
Танқид бўлди ошкора,
пинҳон уруш бошланди
Кимда бор енгил машин,
ким қурмиш дала ҳовли!
Ким кимга ошна, зимдан
суриштириш бошланди.
Ҳафталаб юз кўрмаслик,
ойлаб салом бермаслик,
Ўқ йўқ кўзда отишга,
лабни буриш бошланди.
Бошлиқ сайлаш баҳона,
шовқин солиб жаҳона,
Иккита саф бўлишиб,
отни суриш бошланди.
Чиқди ишдан интизом,
ҳар кимса ўзига хон,
Озод қушдек бемалол
эркин юриш бошланди.
Бир-икки бузғунчининг
турткиси бўлиб сабаб,
Ишни қайта қуришмас,
қайта буриш бошланди.

Ўткир САИДОВ.

М. МАМАДАМИНОВ,

ТИЛЛА ОДАМ

Бизнинг корхонада Шолғом Тошев деган ишчи бор. Феъл атвори, исми-шарифига, ўзига шунчалик мувофиққи, асти қўяверинг. Гапирсангиз, худди шолғомдек қизаради. Хоҳ таърифланг, хоҳ танқид қилинг, лом-мим демайди. Тошдай оғир. Гапни қулоғига иладиган меҳнатсевар, хуллас тилла одам.

Ишхонада ҳамма ундан рози. Олдида ҳам, ортидан ҳам мақташиб кўкларга кўтаришади. Хусусан, бошлиғимиз Таърифхўжаев қайси мажлисда бўлмасин «Тилла одамимиз бор», деб мақтовни шундоққина Шолғом Тошевнинг бошига ёғдиради.

Шолғом Тошев коллективнинг қанчалик таъриф-тавсифи ва ишончига эга бўлмасин, аммо бирор марта ҳам мукофотнинг юзини кўрмаган. Кўпчилик йиғилган мажлисларда Шолғомни роса мақташади-ю, мукофотни эса бошқаларга беришади. Унга фақат мукофотланган одамларнинг қарсакларигина насиб бўлади. Лекин Шолғом Тошев даъво қилмайди. Фақат қизаради, холос.

Агар Иғво Танбалхўжаевнинг номи тилга олинса, Таърифхўжаевнинг лаби ўзгариб, гезаради. Қўрққанидан у ўзини Иғвога ғамхўр қилиб кўрсатади. Мукофотлайди, отпускага узатади, неча бир жойга сим қоқиб йўлланма тўғрилаб, дам олишга юборади. Шунчалик ғамхўрлик қилса ҳам, Иғво Танбалхўжаев ундан норози.

— Бу ишингиз яхши эмас, ҳушёр бўлиб юринг, — Таърифхўжаевга маъноли тикилиб, кўз ўйнатади у.

Бечора Таърифхўжаев «Ишингиз яхши эмас», дея нимани у назарда тутди экан, деб кун бўйи ўйланиб юради. Яна устимдан ёзмаса, деб, Иғвони олдига чақириб, ялинган овозда гапиради:

— Ука, озми-кўпми сизга ёрдам қиляпмиз. Планни бажармаган бўлсангиз ҳам, мукофотнинг бир четидан қийиб, чўнтагингизга йўллаб турибмиз. Навбатсиз уй ҳам олдингиз, хуллас, тўрт ишкалингиз бутун.

— Биламан, ўртоқ Таърифхўжаев, биламан. Сизнинг мукофотларингиз менга арзонга тушмаяпти.

— О, нима учун?

— Нима учун? Ўйлайсизки, юракда шунча сиру асрорларни сингдириб юриш осонми? Йўқ, ўртоқ Таърифхўжаев, хато қиласиз.

— Яна қайси сиру асрор?

— Ўзингизни ҳадеб гўлликка олиб, билмас қилиб кўрсатаверманг, бошлиқ. Қилмишингизнинг ҳиди чиқса, иш тамом деяверинг. Мен сизга Шолғом Тошев эмасманки кўз юмсам-у, қўйсам. Мени Иғво Танбалхўжаев дейдилар.

Бу гапдан сўнг Таърифхўжаевнинг юрагига ўт тушди. Ўзини қаерга қўйишни билмади.

— Хайр ука, иш камчиликсиз бўлмайди. Айтинг-чи, сизга яна нима етишмайди?

— Қўлларидан иш келмайдиганларнинг остида тўрт оёқлидан бор. Менинг улардан қаерим кам?

— Машина бўлади, ука, Шолғом Тошев яна озроқ сабр қилади. Тилла одам...

Тожикчадан Шарбат МУХТОРОВА таржимаси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР БАДИИЙ ФОНДИ

ДАВЛАТ, ЖАМОАТ ВА КООПЕРАТИВ ТАШКИЛОТЛАРИ ВА КОРХОНАЛАРИ, КОЛХОЗЛАР ВА СОВХОЗЛАРНИНГ ВАКИЛЛАРИНИ, ШУНИНГДЕК ХУСУСИЙ КИШИЛАР — КОЛЛЕКЦИЯ ЙИҒУВЧИЛАР ВА САНЪАТ ИХЛОСМАНДЛАРИНИ 22 ОКТЯБРГАЧА

МАРКАЗИЙ КЎРГАЗМАЛАР ЗАЛИДА ЎТКАЗИЛАДИГАН

САВДО КЎРГАЗМАСИГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

Савдо-кўргазмасида нақд пул эвазига ёки пул ўтказиш йўли билан тасвирий санъат, графика, декоратив-амалий санъат асарларини харид қилиш, шунингдек барча турдаги тасвирий санъат асарларини бажариб бериш, жумладан колхозлар, совхозлар, саноат корхоналари, маданият саройлари, спорт ва томоша иншоотлари, кафе ва ресторанлар ва ҳоказоларни комплекс бадиий безаш юзасидан буюртмаларни ҳам расмийлаштириш мумкин.

ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ МУАММОЛАРИ УСТИДА ИШ ОЛИБ БОРАЁТГАН ҲУРМАТЛИ НОВАТОРЛАР!

БУТУНИТТИФОҚ ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ЖАМИЯТИ РЕСПУБЛИКА БОШҚАРМАСИ (ВНТО)

қуйидаги адрес: 7000011, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 9-уйда жойлашган **ЎРТА ОСИЁ ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ВА ЛОЙИҲА КОНСТРУКТОРЛИК ИНСТИТУТИ БАЗАСИДА**

ЖАМОАТЧИЛИК ҚАБУЛХОНАСИНИ ТАШКИЛ ЭТАДИ

Сиз бу жамоатчилик қабулхонасида озиқ-овқат саноати технологияси ускуналари сифати ва хилларига тааллуқли барча масалалар юзасидан маслаҳатлашиб олишингиз, шунингдек, режа ва ишланмаларингизни жорий этиш, ҳужжатлаштириш, эълон қилиш бўйича амалий ёрдам олишингиз мумкин. Қабулхона ҳар ойнинг биринчи ва тўртинчи чоршанба кунлари соат 17 дан 19.00 гача ишлайди.

Зудлик билан ёрдам олиш учун Бутуниттифоқ илмий-техника жамияти республика бошқармаси Президиумининг аъзолари ва фаолларига қуйидаги телефонлар бўйича мурожаат қилишингизни маслаҳат берамиз:

— Озиқ-овқат маҳсулотлари техникаси ва технологияси соҳасида — 41-09-61;
— мева ва сабзавотларни қайта ишлаш ва сақлаш бўйича — 56-17-28;
— сут тайёрлаш ва қайта ишлаш масалалари бўйича — 35-53-22;
— чорвачилик маҳсулотларини тайёрлаш ва қайта ишлаш масалалари бўйича — 35-18-87;
— ёғ-мой тармоқлари масалалари юзасидан — 56-07-21;
— қандолатчилик, чой тармоқлари масалалари юзасидан — 56-17-46;
— балиқчилик ва балиқни қайта ишлаш масалалари юзасидан — 76-60-70;
— озиқ-овқат ишлаб чиқаришни автоматлаштириш масалалари бўйича — 56-07-21;
— алкоголсиз саноат масалалари бўйича — 56-30-10.

СССР ИЛМИЙ ВА ИНЖЕНЕРЛИК ЖАМИЯТЛАРИ СОЮЗИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА ПРАВЛЕНИЕСИ ҲАМДА БУТУНИТТИФОҚ ЭКОНОМИКА ЖАМИЯТИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА ПРАВЛЕНИЕСИ

РЕСПУБЛИКА БУХГАЛТЕРЛАР КЛУБИНИ

ТАШКИЛ ЭТАДИЛАР

КЛУБДА ХЎЖАЛИК ЮРИТИШНИНГ ЯНГИЧА ШАРОИТЛАРИДА БУХГАЛТЕРЛИК ҲИСОБИ ВА ИҚТИСОДИЙ ТАҲЛИЛ МУАММОЛАРИ МУҲОКАМА ЭТИЛАДИ.

Ҳисоб ва таҳлил масалалари бўйича муаммоларни муҳокама қилиш ва тажриба алмашишда раҳбар ходимлар, етакчи мутахассислар ва олимлар қатнашишлари кўзда тутилади.

Республика корхоналари /ташкилотлари/, министрликлари ва идоралари иқтисодий хизматларининг раҳбарлари ва мутахассислари таклиф этиладилар.

Буюртмалар учун қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 48-уй, Бутуниттифоқ экономика жамияти Ўзбекистон республика правлениеси. Справкалар учун телефонлар: 33-73-54, 44-53-31.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги

ОНКОЛОГИЯ ВА РАДИОЛОГИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

лабораториялар ва бўлимлар бўйича

ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Рак биофизикаси бўйича **катта илмий ходим;**
Кичик илмий ходимлар: канцерогенез механизмлари /2/; клиник онкология, радиология.

Конкурс муддати — 27 октябргача.

Конкурслар ҳақидаги низомга мувофиқ ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: 700095, Тошкент шаҳри, Форобий кўчаси, 383-уй.

МУЗЕЙЛАРГА — УМУМХАЛҚ ҒАМХЎРЛИГИ!

АҲОЛИ ҲАМДА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

БУХОРО ДАВЛАТ ТАРИХИЙ - МЕЪМОРЧИЛИК МУЗЕЙ - ҚЎРИҚХОНАСИ **ноёб ёдгорликларни муҳофаза қилиш, сақлаш, фойдаланиш ҳамда таъмирлаш мақсадларида аҳолидан, корхоналардан кўнгилли бадаллар қабул қилиш учун махсус ҳисоб**

ОЧИЛДИ

Бухоро турар жой социал банкидаги ҳисоб номеримиз:
000708304
/банк коди 731272/.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 19/Х да **Дон Кихот**, 20/Х да **Травита** (М. Ашрафий номли Тошкент давлат консерваторияси ҳузуридаги опера студиясининг спектакли).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/Х да **Зебуннисо**, 20/Х да **Олтин девор.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19/Х да **Олифта**, 20/Х да **Тошкентда туман.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/Х да **Сўнаётган юлдузлар** (19.00), 20/Х да **Отасининг қизи** (19.00).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — МОСКВА ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ (19,20, 21/Х да — 19.30 да).

• *Халқ саломатлиги йўлида*

ШЎРСУВ ИНЪОМИ

Ўзбекистон районининг Помир-Олой тизма тоғлари оралиғига жойлашган Шўрсув саховати бир олам. Бундан уч-тўрт йил аввал Шўрсувдаги «Ширин» оммавий дам олиш зонасида бир булоқ пайдо бўлиб, унинг суви шифобахш эканлиги кишилар диққатини тортганди. Ўтган йили СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг Бутуниттифоқ «Геоминвод» бошқармасига қарашли Ўрта Осиё гидрогеологияси ишчилари қазиш ишларини бошладилар. Яқинда ер қаъридан 32 даража ҳароратли сув фонтани отилиб чиқди.

Мутахассисларнинг фикрича, бу шифобахш сув юқори даражали минераллашган бўлиб, таркибида 75—80 грамм-литр сульфат-хлорид-натрий эритмаси мавжуд. Уни тоза сув қўшиб ишлатса бир қатор хасталикларга нафи каттадир. Бу манбадан 700 метр чамаси нарида табиий ҳолда оқиб чиқувчи олтингугурт-водород суви борлиги ҳам муҳим аҳамиятга эгадир. Унинг ёнида эса секундига тўрт-беш куб литр миқдорда оқувчи булоқ бўлиб, у ичак-ошқозон касалликлари учун фойдалидир.

— Шўрсувдаги шифобахш сув қудуқлари бу ердаги ишимизнинг дастлабки самараси холос, — дейди гидрогеолог Раҳматжон Жўраев. — Биз бу ерларда қазиш ишларини ҳали давом эттирамиз. Бу, сувнинг қайноқ қатламларини топиш, қолаверса, унинг юқори босимда чиқишини таъминлайди.

Район миқёсида бундай сув манбаларининг топилиши меҳнаткашларнинг саломатлигини яхшилашда катта имкониятлар очади. Ҳозир Фарғона область Совети ижроия комитетига қарашли курорт ва соғломлаштириш муассасаларини қуриш, фойдаланишга топшириш бошқармасининг ташаббуси билан «Ширин» дам олиш зонасида юз ўринли, Жонобод қишлоғида икки юз ўринли санаторий-профилакторий қуриш мўлжалланмоқда.

М. ШОКИРОВ,
Фарғона область, Ўзбекистон райони.

ЎЗБЕКИСТОН ССР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ МИНИСТРЛИГИ ШАРҲИ:

«Шўрсув» шифобахш суви кам минераллашган манба бўлиб, у сульфидли сув группасига киради. «Шўрсув» сувидан юрак-қон томир, асаб хасталиклари, тери ҳамда гинекологик касалликларни даволашда 37-38 даража иссиқликда ванна қабул қилиш йўли билан фойдаланилади.

Ўзбекистон район Ййпан посёлкаси территориясида топилган сув эса ўрта минераллашган бўлиб, унинг таркибида стронций, темир, марганец, бром, йод сингари микроэлементлар бор. Мазкур сув йодлар группасига киради ҳамда Чортоқ, Наманган, Қўқон шифобахш минерал сувига ўхшашдир.

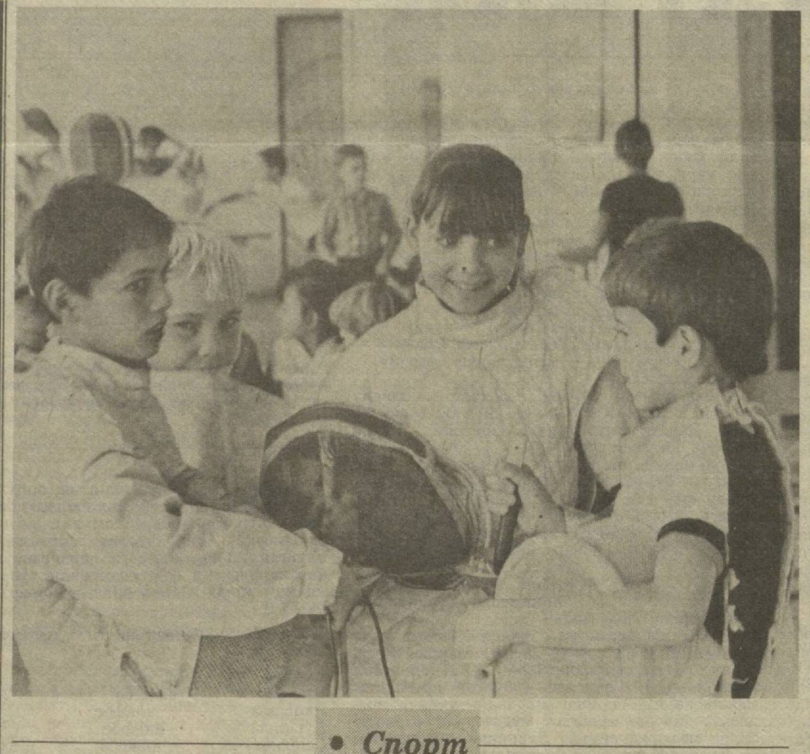

• *Спорт*

СОВРИНЛАР ВА ЎРИНЛАР

● **САМБО.** Озарбайжоннинг Миккечаур шаҳрида ёшлар ўртасида ўтказилган турнирда 140 нафар самбочи ўзаро беллашди. Термизлик И. Бобониёзов олти учрашувни муваффақиятли ўтказиб, ярим финалда майдон эгаси М. Исмоиловга ютқазди. Яна бир вакилимиз — Н. Собитхонов ҳам учинчи ўринни эгаллади.

● **ГИМНАСТИКА.** Андижонда ўтказилган республика чемпионатида чирчиқлик Елена Левочкина 77,75 балл тўплаб ғалаба қозонди. Касаба союзлари командаси аъзоси Оксана Чусовитина иккинчи ўринни эгаллади. Урганчлик Зулфия Ҳайрова учинчи бўлди. Спорт мастерлари орасида Александр Поляков муваффақият қозонди.

● **ФУТБОЛ.** СССР футбол федерацияси кубоги учун ўтказилган иккинчи ярим финал учрашувида пойтахт динамочилари «Қайрат» билан майдонга тушиб (0:1), ютқазишди. Энди ноябрь охирларида «Нефтчи» ва «Қайрат» командалари ўртасида финал учрашуви бўлади.

● **ҚИЛИЧБОЗЛИК.** Қаршилик ёшларнинг орзулари ушалди. Қиличбозликка мўлжалланган спорт зали фойдаланишга топширилди. Ҳозир юздан зиёд йигит-қиз қиличбозлик турлари бўйича машғулотларни бошлаб юборди.

Суратда: рапирачилар Шуҳрат Аҳадов, Максим Сторожев, Наргиза Мадаминова ва Эмин Бизяевлар машғулот пайтида.

Ш. ШАРОПОВ фотоси (ЎзТАГ).

СОВЕТ ТЕПЛОХОДИДА АВАРИЯ

РИМ. Ичида француз туристлари бўлган Шота Руставели номли совет пассажир лайнери Ўрта денгизда айланма саёҳат қилиб юрганида, унинг ёрдамчи машина бўлимида ўт чиққан. Кема шу пайтда, қирғоқдан 25 миля узоқда бўлган. Ўт команданинг кучи билан ўчирилган. Пассажирлар орасида жабрланганлар йўқ.

Мальтада чиқадиган «Таймс» газетасининг ёзишича, теплоход ҳозирги вақтда Валетта портида турибди, пассажирлар учун эса орол бўйлаб саёҳат уюштирилди. Денгиз айланма саёҳат раҳбарлари чет эллик туристлар ўз саёҳатларини бошқа совет теплоходида давом эттиришларини мўлжаллашмоқда.

Мутахассисларнинг фикрига кўра, команда кемани ўз кучи билан ремонт қилиб олиши мумкин ва у шундан кейин ўзи турадиган портга жўнаб кетади.

(ТАСС).

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг Бадиий коллектив аъзолари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган хор коллективининг артисти М. Хўжаевага умр йўлдоши

СУННАТ САМАДОВИЧ ХЎЖАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноати институти ректорати, партия ва касаба союз комитетлари сиртқи факультет декани, машина ва механизмлар назарияси кафедрасининг доценти М. Р. Мавлявиевга онаси

Манзума Мисабировна МАВЛЯВИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия ва жамоатчилик ташкилотлари тарих факультети ... кафедраси доценти

Илҳом Иногомович ИНОГОМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

• *Тингланг, томоша қилинг*

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

19 ОКТЯБРЬ, ЧОРШАНБА

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — «Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар». 10.05 — «Канизак Изаура». Бадиий фильм, 4-серия. 11.10 — Янгиликлар. 11.20 — «Севги афсонаси» балетидан парчалар. 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Кўнгил прожектори. 16.20 — ... 16.45 — «Наумалик Маятника». 17.05 — Ҳужжатли фильм. 17.15 — Ульяновск телевидение студиясининг программаси. 17.45 — Салом музика. 18.30 — Иқтисодий билимлар асослари. 19.00 — Халқ куйлари. 19.10 — Дунё воқеалари. 19.25 — Мультфильмлар. 19.45 — Шу куннинг почтаси. 20.15 — «Канизак Изаура». Бадиий фильм. 5-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол. Жаҳон чемпионатининг саралаш матчи СССР — Австрия. 23.50 — Дунё воқеалари.

УзТВ-I. 15.00 — «Совет Иттифоқи бўйлаб». 16.00 — «Ўжар Кура». Бадиий фильм. 2-серия. 17.00 — Рус адабиёти. 17.35 — «Пионерлар мамлакатида». 18.40 — Санъат оламида. 19.30 — Агросаноат ва Озиқ-овқат программаси. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Долзарб интервью. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўзбекистон ... 21.30 — Время. 22.00 — ... Бадиий фильм.

УзТВ-II. 19.25 — «Алангали ...». Бадиий фильм. 20.40 — Реклама. 20.50 «Енгиндан эҳтиёт бўлинг». Фрунзе. 21.20 — Қайта қуриш прожектори. 21.30 — Время. 22.00 — «Қобулнинг жазирама ёзи». Бадиий фильм.

РАДИО

Биринчи программа. 8.30 — Бизга мактуб йўллабсиз. 9.30 — Ғижжак таронаси. 9.45 — Партиявий иш: ... ларнинг янгиланиши. 10.15 — Хўжалик ҳисоби: тажриба, муаммолар ва ечимлар. 10.40 — Қармоқ. 11.15 — Юность. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 12.30 — Бир жуфт қўшиқ. 12.50 — Шеърий лаҳзалар. 13.00 — Ўзбекистон чорвадорлари. ... 15.30 — К. Федин. «Гармонь» ҳикояси асосида радиоинсценировка. 15.50 — Сиёсий суҳбатлар. 16.00 — Қизил! Сариқ! Яшил! 18.15 — Қишлоқ ҳаёти. 18.30 — Композиторлар Н. Норхўжаев ва Ф. Алимов асарлари. 19.20 — Аланга. 19.40 — XIX партия конференцияси: янгиланиш йўллари. 20.15 — Талабаларга бадиий концерт. 21.10 — Она табиатни асрайлик. 21.30 — «Оқ олтин» карвон-карвон. 22.45 — Халқ талантлари концерти. 23.00 — ...

Р — 11053. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. А. — 240. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12